

DIENST

Op zoek naar goed functionerend pastoraat

Twee- of eenmanshuisbezoek

Zevenvoudig barmhartig

Voorkom misbruik (in het ambt)

54e jaargang nummer 3

juli
2006

In dit nummer

59
Redactioneel

Rien van Dongen

60
Gemeente & Ambt
Verantwoorde uitgangspunten?

Miranda Renkema-Hoffman

64
Diakenen

Zevenvoudig barmhartig

Peter van de Kamp

68
Ouderlingen

Mag de nood een deugd worden?

Hans de Wolf

70
Ouderlingen

Huisbezoek - 3

Margé Buitinga

76
Kerkelijk werkers

Op zoek naar goed functionerend
pastoraat

Karla Apperloo-Boersma

82
Gemeenteopbouw

Eerste certificaten

84
Steunpunt

Gemeenteopbouw

Gemeente zijn &
gemeenteopbouw

Hayo Wijma

88
Bijbel op bezoek

Welke voedingsbodem ben jij?

Maurits Oldenhuis

90
Diaconaat

Ambtsdrager in de stijl van
Gods koninkrijk

Dirk-Albert Prins

91
Diaconaal

Steunpunt
Mededelingen

Dirk-Albert Prins

92
Column
Slijtage

Pieters

DIENST

54e jaargang 2006

nummer 3

juli 2006

DIENST geeft concrete toerusting en ondersteuning, gericht op de dagelijkse praktijk in de gemeente, ten behoeve van bijzondere pastorale en/of diaconale taken in de gemeente. DIENST richt zich op ambtsdragers, predikanten, kerkelijk werkers en het gemeentepastoraat/diaconaat binnen de gereformeerde kerken (vrijgemaakt).

Redactie:

Er staat een vacature open!
Peter van de Kamp, Zwolle
Rien van Dongen, eindredacteur
Hans Meerveld, Hasselt
Jacqueline van der Ziel-Visser, Zwolle

Redactiesecretariaat:

Ebel Geertsema
Camera Obscurastraat 48
3813 PL Amersfoort
Telefoon: (033) 480 16 60
E-mail: ebel@geertsema.com

Administratie:

J.A. Kieft-Boersema
Catharinadaal 33, 6715 KA Ede
fax (0318) 64 50 75
E-mail: administratie.dienst@kiefte.net

Nieuwe abonnees en adreswijzingen dienen **schriftelijk** aan de administratie doorgegeven te worden.

Betaling van abonnementsgeld te voldoen na ontvangst van acceptgiro of factuur.

Abonnementsprijs: € 7,20 per jaar.

Gironummer 4921087
t.n.v. Stichting Dienst, Ede

Artikelen uit Dienst zijn op cassette beschikbaar voor mensen die een leeshandicap hebben.

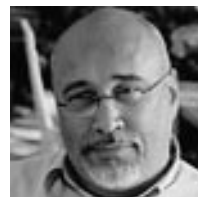
Info: Stichting De Luisterpost / Bralectah, Zwolle
(038 - 427 04 48). E-mail: lpb@gbouw.nl

ISSN 0167 - 2401

Artikelen in Dienst zijn digitaal
beschikbaar via de website:
www.blad-dienst.nl

Redactioneel

Rien van Dongen

"In deze dienst wordt dat, waar het gaat om huisbezoek en pastoraat, op verschillende plaatsen gedaan." Niet vreemd, want daar wordt momenteel veel over geschreven. In de praktijk van het kerkenwerk blijkt het dat soms vacatures moeilijk zijn te vervullen. Het gebeurt dan wel dat vanuit pragmatische overwegingen er een keuze gemaakt wordt voor 'pastoraat naar de gemeente'.

Het gebeurt vaker dat keuzes gemaakt worden vanuit pragmatisch oogpunt. Dat hoeft niet verkeerd te zijn. Toch is het goed om keuzes te onderbouwen. In dit nummer van Dienst wordt dat waar het gaat om huisbezoek en pastoraat op verschillende plaatsen gedaan.

Spraakverwarring?

In dezelfde praktijk van alledag komt wel eens spraakverwarring voor. Zo hoor je wel zeggen: "Omzien naar elkaar, dat is typisch pastoraal bezig zijn." Kan best zijn, maar wordt ook gezegd wat bedoeld wordt? Omzien naar elkaar, in en buiten de gemeente, dat is toch juist specifiek diaconaal? Waar in veel situaties wordt gesproken over pastoraat aan de gemeente, wordt eigenlijk diaconaat bedoeld.

Relatie tot de Heer

In deze Dienst bespreekt Hayo Wijma het zgn. boven-binnen-buiten-model. Misschien dat het boven-aspect wel het meest aangeeft waar het om gaat in het pastoraat: jouw dienst, jouw relatie met jouw Heer. Pastoraat gaat dus om *zielszorg*. (Als u een meer bijdetijds woord kent houd ik me aanbevolen.) Natuurlijk dient ook *zielszorg* een aspect te zijn binnen het omzien naar elkaar zoals dat tussen broeders en zusters van een gemeente mag en moet voorkomen. Maar de vraag is of de oudsten van de gemeente

de verantwoordelijkheid daarvoor in ruime mate kunnen overlaten aan de gemeente. Het lijkt een schitterend concept: pastoraat aan de gemeente. Maar zit daar ook niet een aspect van verlegenheid in? *Zielszorg* impliceert naast naar elkaar luisteren, elkaar bemoedigen en er voor elkaar zijn, ook *onderwijzen* en *vermanen*. Of zijn dat aspecten die in de loop der tijd wat uit beeld raakten? Op zich zou dat overigens niet vreemd zijn. Onderwijs en liefdevolle vermaning zijn gebaseerd op gezamenlijke norm. In een wereld waar tolerantie en individualisme hoogtij vieren is het elkaar aanspreken vanuit zo'n gezamenlijke norm misschien wel heel moeilijk, zo niet onmogelijk geworden.

Gezamenlijk oriëntatie

In veel gemeenten wordt binnen het kerkenraadswerk wel een scheiding gemaakt tussen enerzijds het pastoraat en diaconaat en anderzijds bestuur en beheer. In één van de bijdragen in dit nummer wordt geadviseerd die beide niet teveel uit elkaar te laten lopen. Het lijkt mij geen loos advies, integendeel. Pastoraat en diaconaat zijn *de* kerntaken van een kerkenraad. Daaraan moet beheer en bestuur ondergeschikt en dienstbaar zijn. Gezamenlijk je daarop bezinnen, daar je weg in zoeken, dat lijkt mij niet alleen essentieel, dat is volgens mij de kerntaak van een kerkenraad. Zegen bij uw werk!

Gemeente & ambt

Verantwoorde uitgangspunten?

Miranda Renkema - Hoffman

Nadenken over een gereformeerde ambtsstructuur... (3)

Vanwege de problemen waar veel kerkenraden in de praktijk tegen aan lopen, is de laatste jaren binnen een aantal gemeenten kritisch gekeken naar het functioneren van de kerkenraadstructuur. Dit heeft in sommige gevallen geleid tot een aanpassing van die structuur of van het werk dat gedaan wordt. De vraag die in dit laatste artikel centraal staat is: zijn de oplossingen die men heeft bedacht ook te verantwoorden in het licht van een aantal essentiële elementen van het ambt zoals de Bijbel daarover spreekt? En van welke uitgangspunten zouden we kunnen uitgaan om aan de ene kant recht te doen aan het verlangen om zo efficiënt mogelijk kerkenraad en ambtsdrager te zijn en tegelijkertijd rekening te houden met de bijbelse principes?

Zoals in het vorige artikel gezegd, zoeken veel kerkenraden een oplossing voor de problemen in een splitsing van de werkzaamheden, zodat niet ieder kerkenraadslid voor alles verantwoordelijk is. In de meeste gevallen komt dit neer op een scheiding in de kerkenraadstructuur tussen pastoraat en diaconaat aan de ene kant en algemene en bestuurlijke zaken aan de andere kant. Sommige ouderlingen krijgen een vooral pastorale taak, andere een meer bestuurlijke.

In sommige gemeenten houdt een 'kerkenraad-algemene zaken' of een moderamen zich autonoom met bestuurszaken bezig.

Deze scheiding tussen pastoraal en bestuurlijk werk komt voort uit de wens om beide kanten van het kerkenraadswerk gewicht te geven, wat op zich positief is te waarderen. Ook positief is dat er door deze scheiding

voor de wijkouderlingen meer tijd vrij komt om te besteden aan (bezinging op) het pastoraat. En dat is van belang, zeker met het oog op de toegenomen intensiteit van het pastoraat en het gevoel van veel ouderlingen juist op dit punt tekort te schieten.

Nadeel is echter dat pastoraat en diaconaat aan de ene kant en algemene zaken aan de andere kant soms zó ver uit elkaar getrok-

ken worden dat er bijna geen momenten meer zijn waarop die twee elkaar raken. Vaak komen de wijkouderlingen en -diakenen in andere vergaderingen samen dan hun collega-ambtsdragers die over de

bestuurlijke zaken gaan. Jaarlijks zijn er dan enkele gezamenlijke vergaderingen waarin het beleid officieel wordt vastgesteld. In de praktijk betekent deze constructie echter dat een doorsnee wijkouderling erg weinig in

Hoe kan er visie en beleid ontwikkeld worden wanneer het concrete pastoraat niet aan dezelfde tafel ter sprake komt?

aanraking komt met zaken die het leiden van de gemeente aangaan en dat de bestuurlijke ouderlingen zich full-time bezig houden met beleid en algemene zaken, maar geen pastorale taak hebben.

Eenheid van het herderlijke werk

Principieel is het grote bezwaar tegen deze oplossing, dat het ver af staat van het beeld van de ouderling als herder dat we in het Nieuwe Testament vinden. Bij het herderlijke werk hoort het verzorgen van de kudde (bijvoorbeeld in individueel pastoraat), maar ook het leiden van de kudde (bijvoorbeeld in het 'de weg wijzen' door het formuleren van visie en beleid). Een herder is iemand die zijn schapen kent, en juist daardoor weet wat het beste voor de kudde is. Het is daarom de vraag of je het herderlijke werk zó uit elkaar kunt trekken als gebeurt. Hoe kan er visie en beleid ontwikkeld worden wanneer het concrete pastoraat niet aan dezelfde tafel ter sprake komt? En hoe kan er werkelijk pastoraat geboden worden zonder relatie met het wijzen van de weg en het uitleggen van beleid dat daarop gericht is? Alleen de namen al laten zien dat er iets wringt: een 'pastorale ouderling' dat is dubbelop (iedere ouderling is pastor, herder), en een 'bestuurlijke ouderling' dat is maar half (een ouderling kan per definitie niet alleen bestuurlijk zijn).

Overigens blijkt er in de praktijk ook een praktisch nadeel aan het uit elkaar trekken van onderdelen van het kerkenraadswerk te zitten, namelijk dat het naast tijdswinst (doordat ambtsdragers niet over alle onderdelen van het kerkenraadswerk hoeven te vergaderen)

ook veel extra werk oplevert (doordat allerlei vormen van overleg en afstemming nodig zijn tussen de verschillende instanties die in plaats van de ene kerkenraadsvergadering zijn gekomen).

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Een andere oplossing om ambtsdragers te ontlasten is de instelling van wijkteams. Per wijk organiseren de ouderlingen en diakenen een groep mensen die meehelpt met het

brenge van bezoeken. In de praktijk blijkt dat de rapportage van de afgelegde bezoeken (of dat nou bezoeken van wijkteamleden of van ouderlingen zijn)

vaak plaatsvindt op de vergadering van het wijkteam. Het verslag van het pastoraat in de gemeente wordt in dat geval niet gedaan op de kerkenraad, tenzij er bijzondere situaties zijn die vanuit het wijkteam worden doorverwezen. Vaak gaat het werken met wijkteams samen met een splitsing in de kerkenraad, waardoor deze bijzondere pastorale situaties wel besproken worden door de ouderlingen met een pastorale opdracht, maar in een vergadering waar de bestuurlijke ouderlingen niet bij zijn.

Ook hier geldt het bezwaar dat de huisbezoekverslagen niet op dezelfde plaats gedaan worden als waar visie en beleid voor de gemeente wordt geformuleerd. Bovendien zijn de bestuurlijke ouderlingen niet op de hoogte van pastorale situaties in de gemeente, en in sommige gevallen geldt dat zelfs voor de meeste pastorale ouderlingen (omdat de bezoekverslagen alleen in de wijkteams gedaan worden). Op deze manier kan de gezamenlijke verantwoordelijkheid

Een andere oplossing om ambtsdragers te ontlasten is de instelling van wijkteams.

Maar de 'gewone' gemeentelieden dan, horen die niet bij de kudde waar hij voor moet zorgen?

van alle ouderlingen voor het herderlijke werk in de gemeente niet tot zijn recht komen. In het bijzonder denk ik dan aan de gezamenlijke taak van het houden van opzicht en tucht. Ook deze situaties worden meestal besproken op een kerkenraad pastoraat, maar dit gebeurt niet onder verantwoordelijkheid van alle ouderlingen. In ieder geval zijn de bestuurlijke ouderlingen er niet bij, maar in grote gemeenten worden de kerkenraden pastoraat ook nog gesplitst in wijken, waardoor ook niet alle pastorale ouderlingen erbij zijn.

Karakter van het oudstenambt

Een tweede vraag bij het werken met wijkteams is: hoeveel pastoraat wordt er daadwerkelijk door een ouderling zelf gedaan? In sommige gevallen is het zo dat de ouderling het werk in het wijkteam coördineert, maar dat hij zelf de adressen niet bezoekt. Maar hoe kan een ouderling op die manier zijn taak als herder van de gemeente waar maken? In sommige gevallen neemt de ouderling binnen het wijkteam de 'moeilijke gevallen' voor zijn rekening. Maar de 'gewone' gemeenteleden dan, horen die niet bij de kudde waar hij voor moet zorgen? Soms ook worden de adressen in de wijk gewoon verdeeld over alle bezøkende instanties (ouderlingen, diakenen, wijkteamleden, jongerenbezoekers, etc.). Maar waaruit blijkt dan nog dat hij als ouderling een bijzondere taak en verantwoordelijkheid heeft gekregen?

Ik zou er daarom voor willen pleiten dat wanneer er in de gemeente met een wijkteam wordt gewerkt, ervoor gewaakt wordt dat het karakter van het oudstenambt bewaard blijft. Dat wil zeggen dat een ouderling zelf actief

bezig is met zijn opdracht: het in naam van de Goede Herder leiden en verzorgen van de kudde.

Aanzetten tot een verantwoorde structuur

Nu is het altijd makkelijker om ergens kanttekeningen bij te zetten dan aan te geven hoe het dan wel kan. Ik wil er dan ook erg voorzichtig in zijn, maar toch proberen er (vooral op grond van wat in het eerste artikel gezegd is over de bijbelse grondlijnen) iets van te zeggen. In mijn scriptie heb ik de volgende punten geformuleerd die als aanzet zouden kunnen dienen bij het denken over een gereformeerde ambtsstructuur in onze tijd:

1. De nadruk zal moeten liggen op het oudstenambt als verantwoordelijk ambt voor de totale herderlijke zorg voor de gemeente. Vanwege de verwevenheid van pastoraat en leiding van de gemeente ligt de voorkeur bij een ongedeeld college van oudsten dat verantwoordelijk is voor de gehele herderlijke taak van het weiden van de gemeente, zowel wat betreft pastoraat als wat betreft bestuur en beleid.
2. In verband met de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle oudsten voor de herderlijke zorg binnen de gemeente horen de huisbezoekverslagen niet in een wijkteam, maar binnen de kerkenraad gedaan te worden. Dit is de enige plaats waar zaken van opzicht en tucht op de juiste manier (ambtelijk en vertrouwelijk) besproken kunnen worden.
3. Het past niet bij de principes van een gereformeerde ambtsstructuur wanneer een deel van de kerkenraad (bijvoorbeeld een

Het feit dat het Nieuwe Testament weinig zegt over het diakenambt geeft ruimte om dit ambt breed en naar de nood van de tijd invulling te geven.

moderamen) als een soort bestuurscollege boven de pastorale ouderlingen komt te staan. De gezamenlijke oudsten hebben de verantwoordelijkheid voor het weiden van de gemeente, en daarbij is er geen onderscheid tussen bepaalde ouderlingen met méér en bepaalde ouderlingen met minder bevoegdheid.

4. Taken die niet horen tot de hoofdtaak van het geestelijk leiding geven zou een kerkenraad zo veel mogelijk aan gemeenteleden moeten delegeren, zodat de verschillende gaven in de gemeente optimaal tot uiting kunnen komen.
5. Het verdient aanbeveling om het verschil in karakter dat uit de bijbelse gegevens blijkt tussen het oudstenambt en het diakenambt uit te laten komen in de structuur van de gemeenteleiding door een duidelijke scheiding aan te brengen tussen het leidinggevende en opzicht houdende oudstenambt en het dienende diakenambt.
6. Het feit dat het Nieuwe Testament weinig zegt over het diakenambt geeft ruimte om dit ambt breed en naar de nood van de tijd invulling te geven. In mijn scriptie heb ik met het oog op onze tijd twee mogelijke brandpunten van hun werk aangewezen: als eerste het barmhartigheidswerk en als tweede het verzamelen, coördineren en inzetten van de geestelijke gaven van gemeenteleden. Diakenen zouden zo de schakel kunnen vormen tussen het college van ouderlingen die het beleid vaststelt en de gemeenteleden die bezig zijn met de actieve uitvoering van dat beleid. De taak van de diakenen zou dan zo samengevat kunnen worden: het zorgen dat ieder gemeentelid op de goede plek kan functioneren tot opbouw van de gemeente, zonder financiële zorgen of andere belemmeringen.

Van harte hoop ik dat deze punten inderdaad mogen dienen als een aanzet tot verder nadenken en dat we dat niet alleen vanuit praktisch oogpunt zullen doen, maar ook op een principiële manier en bij het licht van de Bijbel.

Miranda Renkema-Hoffman (1972) is getrouwd met Bert. Sinds 1996 wonen en werken zij in de pastorie van de CGK van Haarlem. Miranda studeerde theologie aan de TU Apeldoorn, waar zij in 2004 afstudeerde op het hoofdvak kerkrecht, met een doctoraalscriptie over de kerkenraadsstructuur.

Dit en de vorige delen in deze artikelenreeks zijn eerder gepubliceerd geweest in De Wekker.

Diakenen

“Dat hebben jullie voor Mij gedaan”

Peter van de Kamp

Zevenvoudig barmhartig 9 (slot)

Ze zijn heel bekend. De woorden van Jezus in Matteüs 25. Over het scheiden van de schapen en de bokken. Wanneer die scheiding plaatsvindt? “Wanneer de Mensenzoon komt, omstraald door luister en in gezelschap van alle engelen” (25:31; vgl. 24:29-31). Met die woorden bedoelt Jezus zijn eigen terugkeer. Zijn tweede komst. Dan zet Hij de schapen aan zijn rechterhand en de bokken aan zijn linkerhand.

Waarom die scheiding tussen rechts en links? “Want ik had honger en jullie gaven mij te eten”. Of juist het tegendeel: “Ik was een vreemdeling en jullie namen mij niet op”. Met die opzienbarende onthulling: “Ik verzeker jullie: alles wat jullie wel/niet gedaan hebben voor één van de onaanzienlijksten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie wel/niet voor mij gedaan”.

Het zijn simpele zaken die tot scheiding tussen schapen en bokken leiden – tot scheiding tussen rechtvaardigen en onrechtvaardigen: eten en drinken, huisvesting en kleding, zorg voor zieken en gevangenen (en gestorvenen). Basale barmhartigheid.

Het zijn simpele zaken die tot scheiding tussen schapen en bokken leiden: eten en drinken, huisvesting en kleding, zorg voor zieken en gevangenen (en gestorvenen).

Met bovenstaande zinnen begon ik het eerste artikel (in 2002) in deze serie over de zogenaamde ‘werken van barmhartigheid’. Dat artikel had dan ook als titel: ‘basale barmhartigheid’. In dit negende en afsluitende artikel is het tijd voor een terugblik. Ik wil die werken van barm-

hartigheid nog een keer de revue laten laten. Maar ik wil vooral schrijven over de betekenis van barmhartigheid. Want ‘barmhartigheid’ is het verbindende woord in deze serie artikelen geweest. Daarom is het goed om nog eens apart stil te staan bij dat centrale bijbelwoord.

Werken van barmhartigheid

Op basis van Jezus’ woorden in Matteüs 25:31-46 heeft de kerk eeuwenlang gesproken over de zogenaamde ‘werken van barmhartigheid’. Zij werden gebaseerd op de

woorden van Jezus in dit bijbelhoofdstuk: “Want (1) ik had honger en jullie gaven mij te eten, (2) ik had dorst en jullie gaven mij te drinken. (3) Ik was een vreemdeling, en jullie namen mij op, (4) ik was naakt, en jullie kleedden mij. (5) Ik was ziek en jullie bezochten mij, (6) ik zat gevangen en jullie kwamen naar mij toe” (25:35-36).

Vanaf de vierde eeuw werd ook (7) het begraven van gestorvenen aan de werken van barmhartigheid toegevoegd. Er is dus al een

thema	beweging	actie-mogelijkheid
1 – honger	hongerigen te eten geven	voedselproject
		maaltijdproject
		soberheidproject
2 – dorst	dorstigen te drinken geven	waterproject
		milieuproject
		soberheidproject
3 – vreemdelingschap	vreemdelingen gastvrij onthalen	wegwijs maken
		gastgezin worden
		vooroordelen bestrijden
4 – naaktheid	naakten kleden	kledingactie
		tweedehands-kleding-winkel
		kleding(ruil)beurs en modeshow
5 – ziekte	zieken bezoeken	aandacht voor mantelzorgers
		ziekenbezoek als vrijwilliger
		gezondheidszorg wereldwijd
6 – gevangenschap	gevangenen verzorgen	gevangenen-bezoek als vrijwilliger
		kindercadeauproject
		gebedsgroep voor gevangenen
7 – dood	doden begraven	betrokkenheid bij begrafenissen
		steun aan hospices
		vrijwilliger in terminale thuiszorg

lange joods-christelijke traditie waarin het begraven beschouwd werd als een (toegevoegd) werk van barmhartigheid. Daarom vond ik het zinvol om er in het kader van deze serie artikelen aandacht aan te besteden. Maar niet iedereen rekent het begraven van gestorvenen bij de werken van barmhartigheid. Dat heeft ertoe geleid dat sommigen spreken over zes, anderen over zeven werken van barmhartigheid.

In de afgelopen tijd heb ik over die zeven werken van barmhartigheid geschreven. Ik noem de thema's en ook de titels van de verschillende artikelen nog een keer (zie ook het overzicht dat bij dit artikel is gevoegd).

Rode draad

Een rode draad in de voorgaande artikelen was de terugkerende zin: "Jezus spoort zijn volgelingen aan om bezig te blijven met barmhartigheid. Doe je dat niet, dan schiet je tekort en sta je op de dag van het (laatste) oordeel met lege handen. Barmhartigheid begint bij simpele zaken: eten en drinken, huisvesting en kleding, zorg voor zieken en gevangenen (en gestorvenen)."

Bezig blijven met barmhartigheid staat in het kader van het toelevan naar de terugkeer van Christus, zoals de context van Matteüs 25:31-46 laat zien. Want het gaat in Matteüs 24 en 25 over de toekomst van Gods volk en over de (terug-)komst van Gods Zoon (Jezus).

Daar heeft Jezus een dringende oproep tot waakzaamheid aan verbonden (24:42). Die oproep wordt uitgewerkt en steeds geadresseerd aan volgelingen van Jezus. Een volgeling van Jezus kan een dwaze meid worden (25:1-13), of een luie jongen (25:14-30), of een hoorder die de basale barmhartigheid die hoort bij het koninkrijk van God niet doet (25:31-46).

Barmhartigheid

Het woord 'barmhartigheid' is afgeleid van het Latijnse woord 'misericordia'. Daarin herken je de woorden 'misère' (ellende) en 'cor' (hart). Dat wil zeggen: bij barmhartigheid gaat het erom dat de misère je hart heeft geraakt. Je wordt 'be-roerd' van de ellende. Van binnen word je getroffen: in je hart of in je 'binnenste'. In het Hebreeuws (de taal van het Oude Testament) en in het Grieks (de taal van het Nieuwe Testament) worden voor 'barmhartigheid' woorden gebruikt die te maken hebben met je ingewanden (als gevoelige plek). Jezus wordt in zijn diepste binnenste getroffen als Hij tegen een begrafenistoet oploopt, gevormd door mensen die de enige zoon van een moeder gaan begraven. Hij wekt die jongen op uit de dood en geeft hem terug aan zijn moeder (Lucas 7:11-17). Letterlijk staat er dat Jezus het voelde in zijn ingewanden. De NBG-51 vertaalt het Griekse woord vrijwel steeds met 'bewogen worden met ontferming'. En in dat opzicht is Hij een echte Zoon van zijn Vader, God in de hemel.

God: volop barmhartig

De Bijbel houdt niet op duidelijk te maken dat God barmhartig is. Als God op de berg Horeb, na de zonde met het gouden stierkalf, in een wolk neerdaalt, naast Mozes

komt staan en de naam HEER uitroept, dan is 'barmhartig' het eerste woord (Exodus 34:6, NBG-51): "HEER, HEER, God, barmhartig en genadig, lankmoedig, groot van goedertierenheid en trouw". God ontfermt zich over de mens die getroffen is door doffe ellende. Hij heeft volop aandacht voor weduwen, wezen, vreemdelingen en armen. Daarin is God zoals een vader die zich ontfermt over zijn kind (Psalm 103:13) en zoals een moeder die haar baby nooit zal vergeten (Jesaja 49:15). Een mens in nood kan altijd een beroep doen op Gods barmhartigheid (Psalm 25:6; 79:8). Want zijn barmhartigheid kent geen grenzen: er komt geen eind aan (Klaagliederen 3:22).

Bezig blijven met barmhartigheid staat in het kader van het toeleven naar de terugkeer van Christus.

Gods barmhartigheid was vooral en volop grenze-loos en eindeloos toen Hij zijn eigen Zoon gaf om zondaars te redden, zoals de liederen van Maria en Zacharias uitbundig

bezingen (Lucas 1:50, 54, 72, 78). Ook de apostelen Petrus en Paulus raken niet uitgepraat over Gods barmhartigheid. Petrus komt met een lofprijzing: "Geprezen zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus: in zijn grote barmhartigheid heeft hij ons opnieuw geboren doen worden door de opstanding van Jezus Christus uit de dood, waardoor wij leven in hoop" (1Petrus 1:3). Ook Paulus koppelt Gods barmhartigheid aan de opstanding van Jezus Christus uit de dood: "Maar omdat God zo barmhartig is, omdat de liefde die hij voor ons heeft opgevat zo groot is, heeft hij ons, die dood waren door onze zonden, samen met Christus levend gemaakt. Ook u bent nu door zijn genade gered. Hij heeft ons samen met hem uit de dood opgewekt en ons een plaats gegeven in de hemelsferen, in Christus Jezus. Zo zal hij, in de eeuwen die komen, laten zien hoe overweldigend rijk zijn genade is, hoe goed hij voor ons is door

Christus Jezus" (Efeziërs 2:4-7). Voor Paulus is God echt en totaal de oorsprong van alle barmhartigheid: "Geloofd zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, de Vader van de barmhartigheden en de God van alle vertroosting" (2 Korintiërs 1:3, NBG-51).

Christus: diepe bewogenheid

Omdat God zijn eigen Zoon gaf als Redder van zondige mensen, is Christus Jezus, de Zoon van God, het ultieme voorbeeld van barmhartigheid. Door de Geest geleid heeft Paulus dat op onnavolgbare wijze beschreven: "Laat onder u de gezindheid heersen die Christus Jezus had. Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens. En als mens verschenen, heeft hij zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood – de dood aan het kruis" (Filippenzen 2:5-8). Tijdens zijn leven op aarde heeft Jezus steeds weer zijn grote barmhartigheid laten zien in zijn diepe bewogenheid met het lot en de ellende van mensen. Steeds weer zegt het evangelie dat Hij met ontferming bewogen was...

Gods barmhartigheid was vooral en volop grenzeloos en eindeloos toen Hij zijn eigen Zoon gaf om zondaars te redden. Zijn oproep tot barmhartigheid heeft Jezus onderstreept en uitgewerkt in drie typische gelijkenissen over barmhartigheid.

(1) De gelijkenis van de koning die afrekening hield met zijn dienaren (Matteüs 18: 23-35). Met zijn dienaar die hem tienduizend talent schuldig was, kreeg de koning medelijden en hij bewees hem barmhartigheid.

(2) De gelijkenis van de barmhartige Samaritaan (Lucas 10:25-37) die met ontferming bewogen werd, toen hij de zwaargewonde reiziger zag liggen.

(3) De gelijkenis van de verloren zoon en van de barmhartige vader die met ontferming bewogen werd wanneer toen hij zijn jongste zoon terugzag (Lucas 15:11-32).

Uiteindelijk is barmhartigheid een beweging. Een beweging die bij God is begonnen. Je wordt zo bewogen door de ellende van je naaste dat je in beweging komt. Omdat je hart hebt voor je naaste die arm en hulpbehoevend is.

De werken van barmhartigheid horen bij die beweging en ondersteunen die beweging. De beweging vanuit bewogenheid.

Beweging vanuit bewogenheid

Jezus zelf doet de oproep om barmhartig te zijn in het voetspoor van de barmhartigheid van zijn Vader in de hemel: "Wees barmhartig, zoals jullie Vader barmhartig is" (Lucas 6:36). En die oproep heeft Jezus onderstreept en uitgewerkt in drie typische gelijkenissen over de barmhartigheid die past bij Gods koninkrijk.

Ouderlingen

Mag de nood een deugd worden?

Hans de Wolf

Over twee- of eenmanshuisbezoek

Margé Buitinga-Ploegman schreef twee lezenswaardige artikelen over het huisbezoek in de nummers van oktober 2005 en februari 2006 van ons blad. Ze kwam o.a. tot de conclusie dat het huisbezoek in z'n bekende traditionele vorm wel afgeschaft zou kunnen worden. Zover ben ik zelf nog niet. Wel heeft ze gelijk, als ze stelt dat de ouderlinge zielszorg in kleine groepen de werkdruk voor ambtsdragers kan verminderen.

Ik wil graag nog een stap teruggaan, als het over de nood gaat dat vaak zo moeilijk vacatures voor ouderlingen zijn te vervullen. Want minivijken komen maar langzaam van de grond, en in veel gemeenten gaat men nog gewoon op de oude voet verder. Dat betekent dan voor de ouderlingen: met z'n tweeën in heel de wijk op huisbezoek. Mijn vraag is: is het een noodoplossing als er maar één ouderling op huisbezoek komt, of kan een eenmanshuisbezoek juist winst opleveren?

Volgens mij is dit punt bij alle veranderingen onder ons nog bepaald geen achterhaalde discussie.

In de handboeken en elders lees je altijd wel enkele argumenten voor en tegen het alleen op huisbezoek gaan. Ik wil daar hier nader op ingaan. Want het is, denk ik, belangrijk om hier samen meer duidelijkheid over te krijgen. Het raakt ook de discussie over de visie op het ambt. Bij de gestelde vraag kan de praktijk (we kunnen zo moeilijk ouderlingen krijgen) wel meespelen maar geen maatstaf zijn. Ook de historie (het is altijd zo geweest) is niet de norm. Uiteindelijk heeft de Bijbel

zelf ook hier het laatste woord. Zij moet ons leren wat anno 2006 bij dit onderwerp wijsheid is.

Ouderling en huisbezoek

Laat ik ter wille van het vervolg zelf eerst even een omschrijving geven van wat volgens mij het huisbezoek is. Ik kan het zo formuleren: *huisbezoek is die vorm van ziels-*

zorg die voortvloeit uit de taak van ouderlingen om te 'waken over de zielen' (zie Hbr. 13 : 17) en die

gestalte krijgt in een regelmatig bezoek aan huis ter bemoediging, opscherping en toerusting van de gemeentelieden.

Het gaat dan dus om pastoraat in de strikte, eigenlijke zin van het woord. Ik grens deze 'geestelijke verzorging' daarmee af van wat vandaag de dag vaak 'ouderling pastoraat' wordt genoemd. In feite is dat een ongelukkige benaming, want 'pastor' betekent altijd nog herder, en niet iedereen in de kerk is herder voor of over een ander. Er zijn altijd maar een beperkt aantal (onder)herders in de gemeente, en dat zijn nu juist de ouderlingen.

Want minivijken komen maar langzaam van de grond.

Natuurlijk hebben we als gemeenteleden ook de taak om op elkaar toe te zien, maar dat kunnen we beter geen pastoraat noemen. Want dan krijgen we verwarring en verliezen we het zicht op wat typisch ambtelijk werk is.

Sinds de Reformatietijd doen de ouderlingen huisbezoek. Ze deden dat de afgelopen eeuwen tot vandaag toe als regel met

z'n tweeën. Waarom? Daar zit een bijbelse gedachte achter. De discipelen werden ook twee aan twee uitgezonden, en dan ben je ook als twee getuigen bij mensen op bezoek. Deze gedachte wijst tegelijk op een bepaalde visie op het huisbezoek. Als een tweetal ouderlingen op bezoek gaat, komt dat bezoek vooral in het teken van opzicht en tucht te staan. Je gaat naar een bepaald gezin of adres toe om te kijken of alles goed gaat. Je zoekt naar de vruchten van het geloof om daarover aan de kerkenraad te kunnen rapporteren. Maar de vraag is of het huisbezoek vooral in dat teken moet staan.

Met twee man

Laten we eerst eens nagaan wat er praktisch gezien voor een huisbezoek met twee ouderlingen valt te zeggen. Zo'n bezoek komt om te beginnen 'gewichtiger' over, en maakt wellicht nog meer een formeel-ambtelijke indruk dan wanneer je alleen komt. Maar we kunnen ons wel afvragen of dit werkelijk een voordeel is. Het gewicht zit 'm toch niet zozeer in het getal maar in de inhoud van het gesprek. Wat wel een duidelijk voordeel kan zijn is de hulp die je als ambtsdragers elkaar kunt geven. Zeker een jonge ouderling kan via zulke bezoeken veel leren van een oudere collega. Zo'n oudere broeder kan voor hem een 'mentor' zijn, van wie hij het 'vak' in de praktijk leert. Verder kun je dan met elkaar ook het bezoek voorbereiden en achteraf het

bezoek evalueren en overleggen over de rapportage aan de kerkenraad.

Er is tegenwoordig nog een ander punt dat hier van belang is. We horen vaker dan vroeger van seksueel misbruik in pastorale relaties. Het gaat dan meestal om ambtelijke contacten met alleenstaande zusters in de gemeente. Om elkaar te beschermen zou het goed kunnen zijn om bij

bezoeken op zulke adressen met z'n tweeën op pad te gaan. Of is dit overdreven en zijn we met elkaar zo overgevoelig en krampachtig geworden, dat we bijna niet meer normaal kunnen reageren in deze dingen? We moeten ons daar goed op bezinnen.

Eenmansbezoek

Zijn er ook praktische argumenten om juist alléén op huisbezoek te gaan? Jazeker, ik noem er enkele. Het komt minder zwaarwichtig over, en er is meer kans op vertrouwelijkheid. Alleenstaande ouderen bijvoorbeeld zullen het nogal overtrokken vinden als er twee ambtsdragers tegenover hem of haar komen zitten. Ook belangrijk is, dat je het gesprek beter kunt leiden en sturen wanneer je alleen bent dan met z'n tweeën. Ik heb eerlijk gezegd nogal eens meegemaakt als ik met een ouderling op huisbezoek ging, dat het gesprek strandde doordat de ouderling (of ik zelf) er een ongelukkige draai aan gaf. Natuurlijk kun je elkaar ook helpen, maar ik heb vaak het tegendeel ondervonden. Vaak wordt ook gedacht dat de ander te hulp moet komen als het gesprek stopt. Maar het kan juist ook heilzaam zijn om met elkaar eens een poosje te zwijgen. Daarmee is een gesprek echt niet mislukt.

Een ander argument is dat een predikant zelf juist veel pastorale bezoeken alleen aflegt. Waarom zou dat dan bij een ouderlinghuisbezoek niet kunnen? Ook in de hulpverlening

Het gewicht zit 'm toch niet zozeer in het getal maar in de inhoud van het gesprek.

en de psychiatrie bijvoorbeeld heb je altijd maar één gesprekspartner tegenover je. Tot slot kunnen we natuurlijk de tijdswinst noemen. Als de ouderlingen in normale gevallen alleen op huisbezoek gaan in plaats van met een collega erbij, kunnen ze in totaal dubbel zoveel bezoeken afleggen.

Bijbelse aanwijzingen

Wijst de Bijbel ons ook een richting? Ik denk het wel. De Bijbel heeft het bijvoorbeeld inderdaad over bezoek met z'n tweeën. In Markus 6 : 7 vv worden de discipelen er met tweetallen op uit gestuurd om naar de mensen toe te gaan. Maar is dat vergelijkbaar met een hedendaags huisbezoek? Dat lijkt mij niet, want er is verschil tussen een situatie van verkondiging en van pastoraat. De discipelen moesten het volk de boodschap van het koninkrijk brengen, en als men niet wilde luisteren, moesten ze het stof van hun voeten afschudden, hun tot een getuigenis (vs 11, vert. NBG). Juist vanwege dat getuigenis was het belangrijk dat ze met z'n tweeën op pad gingen. Maar als het om pastoraat gaat, zegt de Heiland bijvoorbeeld persoonlijk en in het enkelvoud tegen Petrus in Johannes 21 vers 15: Weid mijn lammeren.

We zien ook later, in het boek Handelingen, dat de apostel Paulus samen met Barnabas door de Geest wordt uitgezonden voor de verkondiging in de heidenwereld. Maar als een gemeente gesticht is, en Paulus zielszorg uitoefent, dan zien we hem op z'n eentje bezig (zie bijv. Handelingen 20 : 31).

Het huisbezoek vandaag is ook een vorm van zielszorg, van geestelijk herderschap. Ambtsdragers zijn niet allereerst toezichthouders of opzichters, maar 'omzieners'. Hun werk van bezoeken aan de huizen staat

in principe in dat kader van het omzien naar de kudde, waarbij normaliter geen medeoudste als getuige nodig is. Het voorschrift van twee getuigen in Deuteronomium 19 : 15 staat trouwens in het kader van een proces tegen iemand die verdacht is van wetsovertreding. En we kunnen moeilijk volhouden dat elk huisbezoek per definitie ook in dat kader staat. Zo'n bezoek is naar zijn aard geen ondervraging of verhoor. Normaliter ga je ook niet op bezoek in opdracht van de kerkenraad, maar uit kracht van je ambt.

Conclusies

1. Het zou aan te bevelen zijn om in het algemeen bij huisbezoeken alleen op stap te gaan en daarmee van de nood (moeite om genoeg ambtsdragers te vinden en daarom eenmanshuisbezoeken) inderdaad een deugd te maken.
2. Een kerkenraad moet natuurlijk altijd de vrijheid hebben om van deze regel af te wijken, bijvoorbeeld bij bezoeken aan jonge zusters in de gemeente. Al moet bij dit voorbeeld ook het nadeel overwogen worden: je kunt op deze manier de ouderlingen bij voorbaat als zwakke broeders stigmatiseren of mischien juist als mannen die graag dames 'veroveren'. En van de andere kant kun je die zusters te kijk zetten als potentiële verleidsters of juist eerder als kwetsbare en weerloze vrouwen. En vanaf welke leeftijd mogen die vrouwen dan wel door één ouderling bezocht worden? Een pikante vraag! Persoonlijk ben ik dan ook huiverig voor zulke uitzonderingen. We kennen toch de kracht van het gebed om voor verleidingen bewaard te blijven?
3. Een jonge, onervaren ouderling moet een tijdje kunnen 'meelopen' met een oudere collega bij de huisbezoeken zonder dat hij

Het huisbezoek vandaag is ook een vorm van zielszorg, van geestelijk herderschap.

direct actief aan het gesprek deelneemt. Dit is vergelijkbaar met een stagesituatie van een theologisch student.

4. Bij vermaangesprekken kan in eerste instantie ook het beste 'onder vier ogen' gesproken worden, bijvoorbeeld met jongelui die afdwalen en die nog vatbaar zijn voor zo'n gesprek. Als er verharding komt en een censuurmaatregel getroffen moet worden, is een gesprek met twee getuigen op z'n plaats om samen de verharding te constateren (naar analogie van wat bijvoorbeeld in 1 Tim. 5 : 19 wordt bepaald).
5. De tijdwinst die dit aan ambtsdragers geeft, kan gebruikt worden om de eigen wijk des te intensiever te bearbeiten. Be-

ter twee bezoeken van één ouderling per seizoen dan één bezoek met twee ouderlingen tegelijk in die periode.

6. Ik pleit er voor, dat ook bij eenmansbezoeken één bezoek per jaar als het bekende, reguliere huisbezoek wordt ingevuld; de andere bezoeken kunnen dan als tussen-door-bezoeken gezien worden.

Hans de Wolf (joh.dewolf@12move.nl) is (vrijemaakt) gereformeerd predikant, woont in Amersfoort en werkt o.a. in het pastoraat van het gereformeerd verzorgingshuis d' Amandelboom te Bilthoven.

Stichting
Zo'n **vakantie**

Stichting Zo'n Vakantie bemiddelt in vakanties voor broeders en zusters die om financiële redenen niet op vakantie kunnen!

Heeft u een vakantiewoning of caravan die u in het hoogseizoen één of meerdere weken kosteloos aan hen ter beschikking wilt stellen?

Denkt u zelf voor bemiddeling in aanmerking te komen?

Wilt u ons werk met een gift steunen? Ons gironummer is: 2698303.

Voor meer informatie of folder + aanmeldingsformulier:
Stichting Zo'n vakantie
p/a Burg. Vos de Waelstraat 2, 8011 AT ZWOLLE
zonvakantie@gbouw.nl, tel. 038 – 420 16 29

Ouderlingen

Het huisbezoek – 3

Margé Buitinga-Ploegman

In het eerste artikel (okt. 2005) hebben we gekeken naar de oorsprong en het doel van het huisbezoek. In het tweede artikel (febr. 2006) ging het over een mogelijke andere vorm van het huisbezoek. Genoemd werd het werken in kleine groepen. Een ouderling kan daar zeer goed betrokken bij zijn en op deze manier bezig zijn met pastoraat. Juist op deze manier worden gemeenteleden bezocht en kunnen gemeenteleden bemoeidigd, vertroost en zo nodig vermaand worden.

Gemeenteleden die meer pastorale zorg nodig hebben dan binnen een groep mogelijk is, kunnen deze zorg krijgen van een ouderling, pastoraal werker of predikant. Ik beseft dat dit een nog onuitgewerkt concept is, dat beslist verdere doordenking verdient.

Overigens lijkt het erop dat een nieuwe bezinning tot stand komt over de invulling van het ambt.

Laatstgenoemde (nieuwere) vormen van pastoraat zijn geen gemeengoed, in veel gemeentes worden we gewoon elk jaar bezocht door één of twee ouderlingen. Gesprekken worden gevoerd. Maar hoe en waarover praten wij?

In dit artikel wil ik proberen hier een stapje verder mee te komen. De aanleiding tot een verhaal over de inhoud van onze gesprekken is gedeeltelijk gelegen in een verlegenheid die ik regelmatig merk ten aanzien van huisbezoeken. Ik hoor toch wel: het duurt een uur en dan heb je het weer gehad voor een jaar. Of: hoe kom je dit uur door zonder teveel van jezelf te laten zien?

Dat laatste roept de vraag op: hoe veilig voelen we ons bij elkaar?

Misschien zijn de zaken die in dit artikel worden genoemd u zeer bekend. En bent u al op deze manier bezig in uw wijk! Dat zou fijn zijn. Jammer genoeg merk ik dat dit nog lang niet overal zo is. Vandaar dit verhaal.

Hoe het was

Nog niet heel erg lang geleden circuleerden er lijstjes met onderwerpen die besproken kunnen worden tijdens het huisbezoek. Niet geheel vreemd natuurlijk. Als het oorspronkelijke doel in ogenschouw genomen wordt, nl. de tafel van de Here rein houden is het heel logisch dat er gekeken

wordt hoe iemands levensstijl is. Dit is op zich een heel veilige en legitieme manier van werken. Je hebt een lijst criteria; voldoet iemand aan een

redelijk aantal daarvan, dan kan gesproken worden van een oprecht christen. Te denken valt dan aan kerkgang, welke bladen worden er gelezen, welk onderwijs wordt gevolgd, lidmaatschap verenigingen, politieke partij en er zal nog wel meer te bedenken zijn.

Deze lijstjes zijn afkomstig uit een tijd dat er meer eenheid in gedrag was dan nu. Alle neuzen dezelfde kant op. Je kon elkaar aanspreken op dat gedrag.

Het lijkt erop dat een nieuwe bezinning tot stand komt over de invulling van het ambt.

Voldeed je niet aan deze min of meer omschreven 'normen' dan viel je toch wel een beetje buiten de boot en was het mogelijk dat dit consequenties had. Bijvoorbeeld dat je niet op tal kwam te staan als ambtsdrager.

Overigens hebben we het nu wel over een tijd waarin veel meer zaken vast omschreven waren. Niet alleen binnen kerkmuren, ook daarbuiten. Als je socialist was, las je de Volkskrant en stemde je PvdA, zo zijn er veel meer voorbeelden te noemen. Ik wil hiermee duidelijk maken dat dit de cultuur van die tijd was en geen extremen binnen de GKv.

In het eerste artikel was de conclusie getrokken dat het oorspronkelijke doel van het huisbezoek, namelijk de relatie tussen huisbezoek en avondmaal, wat uit het zicht is geraakt. In de praktijk gaat de voorkeur uit naar een gesprek over het leven met de Here. Leven op zondag en op maandag.

De vraag kan dan ook gesteld worden of deze lijstjes nu echt effectief waren en wat je nu werkelijk weet over het geloof van iemand na afloop van een dergelijk huisbezoek? In feite werd gedrag de enige graadmeter van geloof. Ik wil hiermee zeker niet alle arbeid die plaats gevonden heeft in kerk en maatschappij wegdoen, als zou het geen waarde hebben. Wel wil ik wijzen op het 'gevaar' van elkaar beoordelen op het gebied van gedrag. En het afserveren van diegenen die zich niet zo gedragen, of er bijvoorbeeld niet zo uitzien als gewenst. Het: "gij geheel anders" werd nogal eens gebruikt om aan te geven hoe men er uit moest zien of hoe men zich moest gedragen. Voldoe je niet aan die norm, dan tel je niet mee. Terwijl de genoemde woorden gevolgd worden door het mooie: want gij hebt Christus leren kennen. Oftewel, de gezindheid van Christus moet in je hart zijn.

Veel beter dan alleen te kijken naar het gedrag is te proberen te achterhalen wat iemand drijft om zich op deze manier te gedragen? Wat zijn zijn intenties? Wat zijn zijn normen en waarden? Hoe voedt hij zich (geestelijk)?

Inspiratiebron

Het zou goed zijn als er oprecht gevraagd wordt naar de drijfveren van gemeenteleden. Wat geeft hen inspiratie? Kan er open gesproken worden over problemen? Een voorwaarde hiervoor is het veilig voelen bij elkaar.

Een zijwegje naar een model dat misschien verheldering kan geven, nl. de logische niveaus van Bateson.

Dit is een model, ontwikkeld door George Bateson, systeemtheoreticus. Het model is uitgewerkt door Robert Dilts.

In het boek 'Geestrijk leven' door H. Ten Brinke, J. Wesseling en anderen geschreven, worden een paar hoofdstukken aan dit model besteed. Zo ook in het programma "Serving the next generation". Dit programma is uitgebreid te vinden op de site van het Steunpunt Gemeentebouw. Zeer aanbevolen! www.steunpuntgemeentebouw.nl

Het model van de logische niveaus:

Over en weer beïnvloeden de niveaus elkaar.

Doorgaans gedraag je je naar je overtuiging,

maar ook hier zijn uitzonderingen. Bijvoorbeeld roken. Er zullen niet veel rokers de overtuiging hebben dat roken bevorderlijk is voor de gezondheid, dit blijkt echter niet uit hun gedrag. Echter, als je je identiteit in Christus vindt, bestaat de mogelijkheid dat je je gedrag herzielt en de vaardigheid ontwikkelt/ de actie onderneemt om uiteindelijk te stoppen met roken. Dan blijkt dat je de beslissing neemt op een hoger niveau.

Dit model kun je gebruiken voor het analyseren van relaties en situaties, je krijgt inzicht in de drijfveren van de ander (en jezelf)

De meest belangrijke vraag aan mensen is: voor wie leef je? Als je op dit niveau in gesprek raakt, raak je de mens in zijn kern. En staat hij voor God.

Een voorbeeld

In een gesprek kan naar voren komen dat een gemeentelid grote moeite heeft met andere muzikinstrumenten gebruikt worden dan normaal. (gedrag)

Hieraan kan de overtuiging ten grondslag liggen dat alleen orgelmuziek tot eer van God is. Ben jij zelf een andere mening toegedaan ten aanzien van het gebruik van muziek instrumenten in de eredienst, dan kan dit een knap lastig gesprek worden. Als je elkaar herkent en erkent als kind van God, gered door het bloed van Christus, is het een en ander al weer veel zinniger te bespreken.

Het is een enorme rijkdom om elkaar op dat niveau te vinden. Je mag je identiteit in Christus hebben! Je mag je laten voeden door Hem!

Wat een geweldig voorrecht en zegen.

Als je je door Christus laat voeden, straalt je dat uit. Daar wil je over praten, zowel als ambtsdrager als gemeentelid.

Dan mag en kun je elkaar bevragen op je leven met Christus. Dat leven met Christus heeft gevolgen voor je hele leven.

Ook voor je huwelijksleven. Mogen en kunnen we elkaar hierover bevragen? In mijn stage werd opgemerkt: "Niemand heeft iets met mijn huwelijk te maken, hoe ik met mijn

vrouw om ga is mijn zaak." Ik hoop dat het een gelukkig huwelijk is...

Vragen als: "Bidden jullie samen", zouden een goede plek binnen een huisbezoek kunnen krijgen.

Niet alleen bidden jullie samen, ook hoe en wanneer. Kun je je relatie met God delen in je huwelijksrelatie. Let wel op de grenzen van je vragen. En de grenzen van de gemeenteleden. De grens tussen voyeurisme en gezonde zorg is soms dun. Heb als ambtsdrager weet van cursussen die gegeven worden op het gebied van huwelijksvoorbereiding en huwelijksleven. (te noemen zijn: marriage course, agapè family life cursussen)

En dan heb je je huisbezoek gebracht.....

Heel lang is het gewoonte geweest ieder gebracht huisbezoek binnen de kerkenraad te rapporteren. Dat kon op een snelle

wijze: bezoek bij br.en zr. Jansen: goed bezoek.

En zo verder.

Dit gebeurde op de smalle kerkenraad. Het gaat dan over zaken van opzicht en tucht. Op deze manier wordt pastoraat

versmald tot opzicht en tucht. De vraag is of

De meest belangrijke vraag aan mensen is: voor wie leef je?

Als je op dit niveau in gesprek raakt, raak je de mens in zijn kern. En staat hij voor God.

In feite werd gedrag de enige graadmeter van geloof.

dat een juiste visie is. Pastoraat behelst zoveel meer dan dat. Het kan ouderlingen vreugde geven op een positieve manier te spreken over gevoerde gesprekken waarin het leven met Christus centraal kan en mag staan.

Tenslotte nog een losse opmerking/ tip

Zowel uit levens- als werkervaring en belangrijk genoeg om de aandacht op te vestigen:

Misschien heb je in je wijk mensen die een verlies geleden hebben. Die daardoor in rouw zijn. Geef rouw de tijd en ruimte. Denk niet:

dit is al 4 jaar geleden, voor degene die het betreft is het nog maar 4 jaar geleden.

Als gemeenteleden iets vertellen over de kracht die God geeft om verdriet te dragen, geef hen ook daarin de ruimte. Laat het bij die gemeenteleden en zeg niet: dat heb ik ook zo meegemaakt, toen en toen.

Ervaringen delen kan zinvol zijn, maar laat het initiatief hiervoor bij de bezochte!

Op deze manier wordt het verdriet als het ware weggehaald bij het gemeentelid en gaat de aandacht naar de ambtsdrager. Ervaringen delen kan zinvol zijn, maar laat het initiatief hiervoor bij de bezochte!

Realiseer je dat vragen naar het hoe en waarom van verlies nog lange tijd nà het gebeuren kunnen opkomen. Wees daar alert op.

Het is misschien een beetje hap-snap verhaal geworden. Het zij zo, de gezamenlijke noemer is het doel op een invoelende manier met gemeenteleden om te gaan; hen in hun waarde

te laten zodat gesprekken gericht kunnen zijn op de dienst aan de Here en hoe dit vorm kan krijgen.

Dit alles (opnieuw) tot eer van God en opbouw van de gemeente.

Margé Buitinga-Ploegman is afgestudeerd kerkelijk werker. Zij is momenteel in die functie ook werkzaam te Enschede-Noord.

Kerkelijk werkers

Op zoek naar goed functionerend pastoraat

Karla Apperloo-Boersma

We kunnen wel rapporteren: broeder A. bezocht, goed bezoek, maar ervaart die broeder dat ook zo? En hoe merken we eigenlijk of ons werk vruchten oplevert? We willen graag pastoraat dat effectief is en dat samenhang vertoont. En we weten eigenlijk niet of we dat op dit moment hebben, omdat ons een stuk informatie hierover ontbreekt.

De kerkenraad van een Christelijke Gereformeerde Kerk wilde wel eens kritisch naar het pastoraat kijken en stelde daarbij de vragen die boven aan dit artikel staan. Samen met de kerkenraad ging Karla Apperloo-Boersma in haar vierdejaarsstage voor de opleiding Kerkelijk Werker op zoek naar goed functionerend pastoraat. Het was daarbij de bedoeling dat er adviezen ter verbetering zouden worden gegeven, terwijl er ook een toetsing zou plaatsvinden aan bijbels-theologische gegevens. Goed functionerend pastoraat betekende voor de kerkenraad vooral dat het een effect heeft bij gemeenteleden: zij moeten er iets aan hebben in hun leven met de Here, waardoor ze groeien in hun liefde tot de Heiland en in hun liefde tot elkaar. Tegelijk was er bij kerkenraadsleden vaak onduidelijkheid over het effect, mooier gezegd over de vruchten van het pastoraat voor gemeenteleden. Via een onderzoek wilden de broeders daar wel eens wat meer over weten.

Functioneren

Mooie vragen om mee bezig te gaan. Ook wezenlijke vragen, want je wilt als kerkenraad toch ook wel eens weten of de gemeente werkelijk gebouwd wordt in het pastoraat en

of er dus sprake is van goed functionerend pastoraat. Het is goed om hier meteen even de dingen op de juiste plaats te zetten: bij het functioneren van het pastoraat gaat het om Gods werk. Hij is het die als een Herder liefdevol voor zijn kinderen zorgt, ook in het pastoraat. Met zijn Woord en Geest wil Hij ook de vruchten op het pastoraat geven. Maar omdat hij in zijn liefdevolle zorg voor de gemeente mensen wil inschakelen, mag er ook aandacht zijn voor het menselijke handelen, om dat waar nodig te kunnen verbeteren. Want als de Here je

Want als de Here je wil inschakelen in zijn dienst, wil je dat toch ook zo goed mogelijk doen?

wil inschakelen in zijn dienst, wil je dat toch ook zo goed mogelijk doen? Bij het zoeken naar goed functionerend pastoraat is vooral naar het menselijke handelen gekeken.

Al snel bleek, dat als het gaat om het functioneren van het pastoraat in het geheel van de gemeente, er meer te zeggen valt dan dat het pastoraat vruchtbaar is voor het gemeentelid. Dat komt, omdat er op meerdere niveaus iets te zeggen is over het menselijke functioneren.

Samenhang

De kerkenraad wilde graag samenhang in het pastoraat. Deze samenhang krijg je vooral als je van elkaar weet waar je aan werkt en als

je op essentiële onderdelen je gemotiveerd weet door dezelfde uitgangspunten. Een gezamenlijke visie op pastoraat is dan belangrijk. Ook een gezamenlijke visie op leidinggeven door ambtsdragers én op de gemeente spelen een rol. Voor de toetsing van de praktijk aan bijbels-theologische gegevens werd o.a. het volgende aangereikt:

- leidinggeven door ambtsdragers in het pastoraat: ambtsdragers zijn herders voor de gemeente en voor haar individuele leden door in opdracht en navolging van de Goede Herder Jezus Christus geestelijk voor hen te zorgen (Hand. 20,28, 1 Petr. 5, 2.).
- ambtsdragers zijn daarnaast herders in het pastoraat, zie bijv. Ef. 4, 12. Dat houdt in, dat zij
- gemeenteleden stimuleren en toerusten tot pastoraat;
- elkaar als werkers in het pastoraat ondersteunen, stimuleren en toerusten.
- ambtsdragers gaan herderlijk voorop, geven leiding door de richting aan te geven (Rom. 12, 8, 1 Kor. 12, 28, 1 Tim. 5, 17). Dat betekent o.a. dat ze aangeven waar het pastoraat op gericht is en welke vruchten het werk zou kunnen opleveren. Ook geven ze aan wat de rol van ambtsdragers en gemeenteleden in het pastoraat volgens de bijbel zou kunnen zijn.

Je kunt wel rapporteren 'goed bezoek', maar wanneer spreek je eigenlijk van een goed bezoek?

Goed bezoek

Inderdaad, je kunt wel rapporteren 'goed bezoek', maar wanneer spreek je eigenlijk van een goed bezoek? Het komt de samenhang in het werk ten goede als je dat van elkaar weet. Een kerkenraad kan hierin herderlijk voorop gaan, door vanuit een gezamenlij-

ke visie op het pastoraat enkele criteria aan te geven voor een goed bezoek. Omdat voor de kerkenraad in kwestie goed pastoraat vooral effectief pastoraat is, zou dat betekenen dat de kerkenraad in ieder geval het doel en het gewenste effect (vrucht) aangeeft, zoals:

doel: de gelovige groeit in zijn relatie met God, waardoor hij hersteld en vernieuwd wordt naar Zijn beeld (Kol. 1, 28, Fil. 3, 21).

vrucht: datgene wat het pastoraat in de praktijk voor het gemeentelid uitwerkt, waaraan je kunt zien dat hij dichterbij het doel komt. Een bruikbare manier om vruchten van het pastoraat te typeren is de onderscheiding in de zgn. functies van pastoraat: helen, bijstaan, begeleiden en verzoenen. Als gemeenteleden daarvan iets mogen ervaren, is er sprake van pastoraat dat vruchtbaar (effectief) is. Maar het is natuurlijk ook mogelijk dat een kerkenraad met het oog op de geestelijke situatie in de gemeente een nadere invulling hieraan geeft.

Verder is het belangrijk dat er overeenstemming bestaat over wat er in het pastoraat gebeurt. Met een verwijzing naar het Griekse werkwoord *parakalein* (letterlijk 'erbij-roepen'), dat vaak wordt gebruikt in teksten met een pastoraal karakter, zou je kunnen zeggen, dat het er in het pastoraat om gaat, dat mensen in hun eigen situatie vanuit Gods Woord worden aangesproken. Je zou dit de inhoud van pastoraat kunnen noemen.

De gemeente

Ook een visie op de gemeente speelt een rol: de gemeente is er niet alleen om pastoraal bearbeid te worden, zij is zelf ook pastoraal actief. Dat blijkt bijvoorbeeld uit Kol. 3,16, 1 Tess. 5, 11 en 14, Hebr. 3, 13, Jud. 20. Ambts-

dragers zullen daarom gemeenteleden die daarvoor de gaven hebben zoveel mogelijk inschakelen in deze dienst, hen toerusten en motiveren en met hen samenwerken.

Structuren en processen

De kerkenraad in de stagegemeente had het organisatorisch gezien goed geregeld. Er waren duidelijke taakomschrijvingen, instructies en afspraken. Het pastoraat was dus goed gestructureerd. Dat bleek bijvoorbeeld uit de wijze waarop enkele gemeenteleden als pastorale werker waren aangesteld: ze ontvingen hiervoor een officiële aanstelling met een duidelijke instructie, alsmede een aantal adressen die zij enkele malen per jaar zouden bezoeken. Goede structuren zijn nodig, want dan weet je wat er van je verwacht wordt, met wie je kunt overleggen etc. Naast goede structuren moet er echter ook voldoende aandacht zijn voor wat er binnen die structuren allemaal gebeurt en waar die structuren voor dienen.

Een voorbeeld: een structuur kan zijn, dat de wijkouderling elk jaar een bezoek brengt op de adressen in zijn wijk. Het is een belangrijk gegeven als een ouderling aangeeft dat het hem gelukt is zijn wijk door te komen in een jaar, maar even belangrijk is het gegeven of zijn pastorale zorg goed was en of de gemeente er werkelijk door werd gebouwd.

Een kerkenraad die meer informatie wil hebben over de effectiviteit van en de samenhang in het werk, zorgt daarom niet

alleen zorgen voor goede structuren, maar kijkt ook naar alles wat er binnen die structuren gebeurt: de processen die er spelen. Een voorbeeld: je bespreekt in het overleg niet alleen wie ergens toe gaat en hoe de situatie op een bepaald adres is, maar ook over wat

er gebeurt op dat adres, waar het pastoraat op gericht is, hoe het gebeurt en wat het voor gemeenteleden oplevert met het oog op hun relatie met de Here. Als een kerkenraad daarover meer informatie wil, kan hij daarvoor enkele structurele (!) afspraken maken, bijvoorbeeld:

- bespreek in het overleg of de inhoud van pastoraat tot zijn recht is gekomen;
- bespreek in het overleg of het pastoraat vruchtbaar is geweest, dat wil zeggen of gemeenteleden iets ervaren hebben van de vruchten van het pastoraat;
- als dit laatste moeilijk ligt, probeer dan aan te geven welke ondersteuning er geboden kan worden door anderen in het overleg: wat heb jij nog nodig om goed te kunnen functioneren in het pastoraat?
- bespreek ook eens de manier van werken in het overleg: wat is een goede werkwijze?
- laat het inschakelen van gemeenteleden een terugkerende plek krijgen in het overleg, om zo concreet gestalte te geven aan de stimulerende taak van ambtsdragers.

Effectief pastoraat: kijk naar de vruchten van het werk

De kerkenraad had geen duidelijk beeld van de vruchten van het werk. Daarom is eerst een uitgebreid onderzoek naar de

vruchten van het pastorale werk door ambtsdragers en pastorale werkers gedaan. Daaruit kwam trouwens naar voren, dat in meer dan driekwart van de gesprekken gemeen-

teleden iets ervaren hebben van de vruchten van het pastoraat, zoals die terug te vinden zijn in de functies helen, bijstaan, begeleiden en verzoenen. Dat was een 'resultaat' om heel dankbaar voor te zijn. Nu kun je echter niet altijd via een onderzoek zo'n resultaat te we-

Naast goede structuren moet er echter ook voldoende aandacht zijn voor wat er binnen die structuren allemaal gebeurt en waar die structuren voor dienen.

ten komen. Dat zou ook wel erg omslachtig zijn. Misschien is het beter als ambtsdrager en de andere werkers in het pastoraat daar zelf meer oog voor krijgen. Daarvoor zijn in ieder geval twee dingen nodig:

Zij moeten in staat zijn om gemeentelieden vanuit Gods Woord aan te spreken en hun pastoraat zo in te richten, dat deze iets ervaren van helen, bijstaan, begeleiden en verzoenen.

Een kader

Ambtsdragers en andere aangestelden dienen niet alleen organisatorisch maar ook inhoudelijk te weten wat er van hen verwacht wordt. Waar moet hun werk op gericht zijn en welke vruchten van hun werk beoogt de kerkenraad voor de gemeente? Vanuit hun leidinggevende positie zouden ambtsdragers hiervoor het kader kunnen aangeven: wat zien zij als de inhoud, het doel en de gewenste vruchten van het pastoraat?

Een goede manier van werken

Goed functionerend pastoraat betekent ook dat de werkers in het pastoraat competent zijn. Zij moeten in staat zijn om gemeentelieden vanuit Gods Woord aan te spreken en hun pastoraat zo in te richten, dat deze iets ervaren van helen, bijstaan, begeleiden en verzoenen. Ze weten voor zichzelf hoe ze pastoraat verlenen en hebben hiervoor een goede manier van werken. Ze spreken hierover met elkaar en ondersteunen elkaar hierbij.

Beleef je hetzelfde?

Laten we even teruggaan naar broeder A. Hoe heeft hij het gesprek eigenlijk beleefd? Heeft hij er iets aan gehad met het oog op zijn leven met de Here? Als de inhoud van pas-

toraat is, dat je mensen in hun eigen situatie aanspreekt vanuit Gods Woord, dan zal jouw handelen daar ook op gericht zijn. En als de kerkenraad het belangrijk vindt dat het pastoraat effect heeft, zul je daar

ook aandacht voor moeten hebben. Het gaat er dan niet alleen om dat jij iets doet of zegt in een pastoraal gesprek, maar net zo goed dat je heel opmerkzaam bent op wat er met die ander gebeurt. Waaraan kon je bijvoorbeeld merken dat broeder A. zich ook echt aangesproken wist door het Woord van de Here en dat hij iets ervaren heeft van de vruchten van pastoraat?

Het is hierbij belangrijk dat jouw beleving van een gesprek wat dat betreft overeenkomt met de beleving van je gesprekspartner. Misschien laat broeder A. je dit spontaan weten, misschien ook niet. Als je er niet zeker van bent, kun je aan de hand van vragen meer zicht krijgen op de vrucht van je pastoraat, bijvoorbeeld:

Maar misschien levert het gesprek door de werking van Gods Woord en zijn Geest wel een andere vrucht op, die je vooraf niet hebt kunnen bedenken.

Wat betekent het voor je dat we zo met elkaar gesproken hebben?

Hoe voel jij je nu? En hoe was dat voor dit gesprek?

Wat doet het met je dat we zo over deze

bijbeltekst(en) spreken?

Hoe heb jij dit gesprek ervaren?

Zijn er dingen die je nu anders wilt doen in je relatie met de Here of met je naaste?

Soms zul je wat moeten doorvragen. Als iemand bijvoorbeeld antwoordt: 'Nou, ik vond het wel een goed gesprek', dan kun je vragen: "Wat precies vond je dan goed?"

Manier van werken: methode

Voor de praktijk van het pastoraat kan het handig zijn om gebruik te maken van een methode, als een vooraf bedachte en doelgerichte werkwijze. Onderdeel van zo'n methode kan zijn, dat je vooraf bedenkt wat de vrucht van jouw pastorale handelen voor het gemeentelid in zijn eigen situatie zou kunnen zijn, waardoor hij dichterbij het doel van het pastoraat komt. Wat zou hij bijv. moeten weten of ervaren of voelen of geloven of inzien, waartoe zou hij in staat moeten zijn of wat zou zijn gezindheid kunnen zijn als hij het doel bereikt had? Stel, je gaat bij iemand op bezoek die enorm veel moeite heeft met de weg die de Here op dit moment met hem gaat. Hij vindt het moeilijk om zich in vertrouwen aan Hem

over te geven, waardoor zijn gebedsleven ernstig belemmerd wordt. Een mogelijke vrucht van het pastoraat zou dan kunnen zijn, dat er in zo'n gesprek toch ruimte is om samen te spreken over de soms onbegrijpelijke leiding van de Here in zijn leven of dat je als pastor het gebed van hem mag overnemen. Maar misschien levert het gesprek door de werking van Gods Woord en zijn Geest wel een andere vrucht op, die je vooraf niet hebt kunnen bedenken, maar die evengoed aansluit bij het doel van het pastorale werk. Door op deze manier wat meer methodisch te gaan werken, kun je meer zicht krijgen op de vruchten van je pastoraat.

Methodisch werken heeft nog een voordeel: je bent beter in staat om aan te geven wat jij nog graag zou willen leren. Als je in het overleg je medeamtsdragers of pastorale werkers vraagt om je daarbij te helpen, kun je als werkers in het pastoraat heel concreet en gericht een herder zijn voor elkaar.

Verbetering

De stage was gericht op het verbeteren van de pastorale zorg. Uit het onderzoek bleek, dat er nog wel iets te verbeteren viel. Zo was het bijvoorbeeld niet voor iedereen duidelijk, dat bij actieve inschakeling van gemeenteleden in het pastoraat er een verandering in de rol van de ambtsdragers komt. Zij zijn niet langer alleen maar herders voor gemeenteleden, maar er komt een groter accent te liggen op hun toerustende en motiverende taak richting de ingeschakelde gemeenteleden. En dat is niet alleen een algemene verantwoordelijkheid van de kerkenraad, maar ook de verantwoordelijkheid van individuele ouderlingen die in hun wijk samenwerken met pastorale werkers. Verder bleek, dat de verwachtingen van gemeenteleden

ten aanzien van het pastoraat nog wel eens konden afwijken van datgene wat de werkers in het pastoraat hen wilden bieden. Pastoraat is ook geven naar behoefte en daarom werd geadviseerd om in een gesprek altijd helder te krijgen wat gemeenteleden ervan verwachten en om daar zoveel mogelijk bij aan te sluiten. En als dat op grond van Gods Woord niet mogelijk is, om dan ook duidelijk te maken waarom er niet aan de verwachtingen kan worden voldaan. Verder werden diverse aanbevelingen gedaan om meer doelgericht te gaan werken, waaronder het hanteren van een methode voor de praktijk van het werk.

Open en lerende houding

Natuurlijk, het pastorale werk is niet 'maakbaar'. Er is zoveel dat een belemmering kan vormen als het gaat om goed functionerend pastoraat, denk alleen maar onze onmacht, zonde en zwakte. En misschien geeft God pas veel later de vruchten op het werk, of misschien wel helemaal niet: het Woord is immers ook een tweesnijdend

Natuurlijk, het pastorale werk is niet 'maakbaar'.

zwaard. Maar dat alles betekent nog niet, dat er geen aandacht voor het menselijk functioneren hoeft te zijn. Want je bent als mens wel ingeschakeld bij Gods werk. Aandacht voor het menselijk functioneren vraagt echter wel iets, namelijk een open en lerende houding en de moed om kritisch naar jezelf te kijken. Tegelijk heeft het ook te maken met het verlangen om de geschonken gaven in de gemeente aan te wakkeren (2 Tim. 1, 6). Die gaven mag je met hulp van de Goede Herder en van medeherders om je heen inzetten en

ontwikkelen, tot eer van God en tot opbouw van de gemeente. Dat is toch een prachtig perspectief voor iedereen, met of zonder ambt, die bezig is in de kerk?

Karla Apperloo-Boersma is afgestudeerd kerkelijk werker.

Seksueel misbruik verstikt

Meldpunt seksueel misbruik in pastorale of kerkelijke relaties

Voor advies, informatie en begeleiding als er sprake is van seksuele intimidatie of misbruik binnen de gemeente.

Wij zijn bereikbaar op alle werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur.

de driehoek
gereformeerde maatschappelijke dienstverlening

Je mag er zijn!

Meldpunt:
Telefoon 038 - 42 32 125
Internet: www.dedriehoek.nl

Adresgegevens
Diaconaal Steunpunt
www.diaconaalsteunpunt.nl
diaconia@gbouw.nl
Tel. 038-4270480
Postbus 499
8000 AL Zwolle

Telef. avondsprekuur
dinsdag 19.00-20.00 uur
ook via 038-4270480

Bezoekadres
Burg. Vos de Waelstr. 2
Fax 038-4270401
Diaconaal consultant
Dirk-Albert Prins

Gemeenteopbouw

Eerste certificaten

De Driehoek en Steunpunt Gemeenteopbouw ontwikkelden een training voor huwelijkstrainers. Dit gezamenlijk initiatief is ontstaan naar aanleiding van de wensen van de Generale Synode van 2005 van de gereformeerde kerken vrijgemaakt. Daar werd het belang van huwelijkscatechese nog eens nadrukkelijk uitgesproken.

De eerste deelnemers aan de training Train de Huwelijkstrainer hebben een certificaat ontvangen.. Deze huwelijkstrainers zijn in staat om, met de opgedane kennis en geleerde vaardigheden een huwelijkscursus of huwelijks catechese te geven.

Inspirerend leiderschap

Relatieproblemen en echtscheiding is een groeiend probleem, ook onder betrokken christenen. Er is een grote behoefte aan huwelijkscursussen of huwelijkscatechese. De cursus Train de Huwelijkstrainer leidt echtparen op om deze huwelijkscursussen te kunnen geven. Bij het ontwikkelen van de training is de kracht niet in eerste instantie gezocht in kennisoverdracht en uitgekende methodieken, maar met name in het ontwikkelen van vaardigheden bij echtparen met leiderschapskwaliteiten. Zij zijn belangrijke identificatiefiguren. Het is inspirerend als (nog niet) gehuwde stellen kunnen ervaren hoe “het werkt” bij anderen. De training kan alleen door echtparen worden gevolgd.

Competenties

Bij de start van de cursus is gekeken naar de competenties van de cursisten. Een aantal communicatieve vaardigheden moet in voldoende mate aanwezig zijn. Een belangrijke voorwaarde om te kunnen beginnen is dat deelnemers leven vanuit een levend geloof in Christus als inspiratiebron.

De training

In twee avonden en twee weekeinden zijn naast theoretische kennis met name praktische vaardigheden aangeleerd. Deelnemers leerden eigen motivatie en ervaring in te brengen bij het leiden van een huwelijkscursus. Zes echtparen hebben de cursus gevolgd.

In november 2006 gaat opnieuw de cursus Train de Huwelijkstrainer van start. Inschrijving is nog mogelijk.

Interview

Eén van de deelnemende echtparen is Margreet en Imco. We schuiven voor een interview bij hen aan. Het wordt een openhartig gesprek..

Dertien jaar getrouwd zijn ze, Imco en Margreet. Samen kregen ze drie kinderen. Samen kennen ze hoogtepunten in hun huwelijk en perioden waarin ze geworsteld hebben. In de gemeente hebben ze ervaren hoe groot de ravage is als sprake is van overspel, verstoorde huwelijksrelaties, echtscheidingen. Imco als ouderling en Margreet als vrouw met pastorale gaven. Samen zijn ze gemotiveerd om zich binnen de gemeente in te zetten voor gespreks-groepen of huwelijkscatechese.

Om met de deur in huis te vallen: moet je huwelijk perfect zijn, als je aan zo'n training begint?

“Ja, dat vroegen we ons ook direct af. Durven wij dit wel? Weten we overal zelf antwoorden op?” Imco vult aan “Maar, we werden uitgenodigd door de kerkenraad om aan deze cursus mee te doen. Blijkbaar hebben anderen gaven in ons ontdekt. Dat stimuleerde ons om deel te nemen.”

Margreet vertelt dat zijzelf al bezig waren met de vraag: wat kunnen wij betekenen als het gaat om relaties? We hebben gezien dat schade in huwelijksrelaties ook vaak de relatie met God en de gemeente verstoort. Echtscheiding, overspel heeft impact op de hele gemeente.

Toen de kerkenraad ons vroeg deze training te volgen voelde dat als een bevestiging dat God ons hierin bezig wil zien. “En dan neem je je eigen imperfecte relatie mee. Juist als je het imperfecte van je eigen relatie ziet, kun je aansluiten bij alle andere ook niet perfecte huwelijken. Perfecte huwelijken bestaan niet.”

Wat hebben jullie geleerd, wat heb je er niet geleerd?

“We hadden heel andere verwachtingen. We zochten antwoorden op pastorale vragen over relatieproblemen. Dat bleek niet de bedoeling te zijn van deze training. Dat betekende voor ons een omschakeling.” Maar na de eerste trainingsavond waren ze “om”. Margreet: “De training biedt handvatten om vanuit je eigen situatie verder te kunnen. Investeren in de trainer zelf, is de kracht van de training. Je bent breed inzetbaar doordat je zelf vaardigheden leert om groepen te leiden. Je doet ervaring op in het geven van een huwelijkskursus. Je krijgt geen kant en klare gebruiksaanwijzing of een Handboek Huwelijks catechese mee. Tegelijk vraagt dat inzet van de cursisten zelf. Wij zelf hebben geen ervaring met huwelijks gespreks groepen en missen nog wel wat theoretische kennis. Daar zullen we onszelf nog in moeten bij-

spijkeren.” Heeft de cursus jullie als echtpaar ook wat opgeleverd?

Beiden reageren enthousiast als dit onderwerp ter sprake komt. “Ik heb ontdekt dat het ons veel oplevert als we gebruik maken van elkaars kracht. Gewoon: waar ben jij goed in, wat is mijn sterke kant. Zo leerden we elkaar aan te vullen.” is Margreet’s reactie. “Nieuw was dat we ineens moesten samenwerken. Samen een programma ontwikkelen en presenteren voor de groep. Dat hadden we nog nooit gedaan. We ontdekten dat het eigenlijk prima bij ons past.”

Imco bevestigt: “We hebben kwaliteiten bij elkaar ontdekt. Je leert om meer te kijken naar wat de ander wel heeft dan op zoek te gaan naar wat je bij de ander mist.”

Hebben jullie al plannen voor een huwelijks training in jullie gemeente?

“De eerste huwelijks gespreks groep organiseren we voor de kerkenraadsleden en hun vrouwen”. Dit is een bewuste keuze. In de cursus word je je bewust van je eigen sterke en zwakke kanten in je relatie. Dat werkt preventief en houdt je eigen relatie gezond. Je leert als echtpaar om dingen die niet zo lekker gaan makkelijker te bespreken.

En dat laatste heeft weer z’n effect op het werk van de ouderling als geestelijk leider in de gemeente. Als je zelf hebt geleerd om over je relatie te praten, leer je bewuster te luisteren en te signaleren. Je spreekt dan ook makkelijker in je eigen wijk over het huwelijk door. Dat zal vruchtbaar zijn.”

Margreet: “Daarna gaan we verder, met andere doelgroepen. Hoe we die doelgroepen gaan samenstellen: jong gehuwden, lang getrouwen, stellen die verkering hebben, is nog niet duidelijk. Maar daar kunnen we onze weg in vinden. En anders weten we nu waar we de vragen kunnen stellen.”

Steunpunt Gemeenteopbouw

Gemeente zijn & gemeenteopbouw

Hayo Wijma

“Gemeenteopbouw”. Een thema dat rond 1990 op de agenda is gezet door prof. dr. M. te Velde. Nog steeds in de actualiteit doordat nieuwe concepten de krant halen: Doelgerichte gemeente, herberggemeente, kwaliteitskenmerken van Schwarz, dienstgroepen van Te Velde Waar gaat dit over? Wat is gemeenteopbouw eigenlijk? Wat is een bijbelse visie op gemeenteopbouw?

Gemeenteopbouw?

Om te beginnen: “Wat is gemeenteopbouw eigenlijk?”

In de bijbel betekent ‘gemeenteopbouw’ Gods activiteit om Zijn gemeente te bouwen tot de bruid die zij mag worden bij Christus wederkomst.

In de praktijk betekent ‘gemeenteopbouw’ de opdracht om in je kijken naar je gemeente, los te komen van hoe het nu gaat. Om -geleid door bijbelse ideaalbeelden over de gemeente - te kijken op welke aspecten van je gemeente je zou willen groeien, om daar samen mee aan het werk te gaan.

Gemeenteopbouw is dus zowel werk van God als werk van ons, mensen. Je zou voor gemeenteopbouw dus ook andere woorden kunnen gebruiken: gemeenteontwikkeling of gemeentegroei.

In gemeenteopbouw hebben gemeenteleden in de afgelopen jaren zich vooral gericht op structu-

ren, werkvormen, processen en middelen in gemeenten. Dat heeft goede dingen gebracht. Tegelijkertijd denk ik dat ‘we’ het echte beginpunt uit het oog zijn verloren. (ds.) Marius Noorloos noemt in zijn boek “Leven uit de Bron” het principe: “Via geloofsopbouw

naar gemeenteopbouw” – Gemeenteopbouw begint bij jouw en mijn geloof en de ontwikkeling daarin.

Is ons hart een woonplaats van Christus? Groeien we daar samen in? Zien anderen aan onze liefde voor elkaar, dat wij Zijn navolgers zijn? Begin je niet hier, dan kan dit leiden tot schraalheid of geestelijke honger. Gemeenteopbouw wordt dan iets ‘technocratisch’ dat niet bijdraagt aan het stillen van deze honger.

Gereformeerde gemeenteopbouw?

Bestaat er ook zo iets als ‘gereformeerde gemeenteopbouw?’ Om deze vraag te beantwoorden, ga ik uit van de definitie van ‘Gereformeerd’ van ds. C. van der Leest: “Gereformeerd zijn is dit, dat je leeft in toewijding aan Christus, op basis van wat evident bijbels is: de leer van de belijdenis en van de kerkorde alsook wat verder zonneklaar in de Bijbel naar voren komt.”

Een formulering die staat als een huis. Ik gebruik hem om in te gaan op ‘Gereformeerde gemeenteopbouw?’

In Efeze 4 geeft Paulus een prachtig bijbels concept voor gemeenteopbouw: Heiligen

Gemeenteopbouw begint bij
jouw en mijn geloof en de
ontwikkeling daarin.

(=gemeenteleden) die door ambtsdragers toegerust worden voor het werk in Christus' dienst. Zo wordt Christus' lichaam opgebouwd, zo groeit het naar Hem toe - door zich aan de waarheid te houden en elkaar lief te hebben. En doordat ieder deel naar vermogen bijdraagt! Die opbouw of groei heeft ook een doel. Paulus schrijft hierover zijn gemeenten o.m.:

Doe alles zonder morren en tegenspreken, opdat u zuiver en smetteloos bent, onberispelijke kinderen van God te midden van een verdorven en ontaarde generatie, waar-tussen u schittert als sterren aan de hemel. Hiermee volgt Paulus de Here Jezus als Deze spreekt: Jullie zijn het licht in de wereld. Een stad die boven op een berg ligt, kan niet verborgen blijven. Men steekt ook geen lamp aan om hen vervolgens onder een korenmaat weg te zetten, neen, men zet hem op een standaard, zodat hij licht geeft voor ieder die in huis is. Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel.

De praktijk?

Een indrukwekkend concept van gemeenteopbouw, waarin zowel ambtsdragers als gemeenteleden elk hun eigen rol hebben. We zien in veel gemeenten hoe dit prachtig werkt en tot hartverwarmende resultaten leidt. We zien ook knelpunten: Eind oktober 2004 beschreef ds. Adrian Verbree de verwording van het kerkrecht tot wurgkoord: "Het gereformeerde kerkrecht is ontaard. Een op zichzelf goed doordacht systeem is verworden tot een speelbal in de handen van querulanten". Ik ga voorbij aan Verbree's oplossing: een papierversnippe-

raar. Wel signaleer ik dat veel ambtsdragers te veel in beslag worden genomen door vergaderwerk – en zo te weinig toekomen aan toerusten.

Toerusten betekent 'in staat stellen'. Ambtsdragers doen dat in de eerste plaats met de waarheid. Gods Woord zoals wij dat hebben samengevat in belijdenisgeschriften. Rond

de zomer van 2004 publiceerde Nader Bekeken over een onderzoek naar de kennis van ambtsdragers over de belijdenissen. De onderzoeker concludeerde dat een overgrote meerderheid niet de namen van de be-

lijdenisgeschriften wist weer te geven en dat inhoudelijke kennis grotendeels afwezig is. Alhoewel het om een kleine steekproef ging, heb ik samen met ds. Storm weinig reden om te veronderstellen dat onze ambtsdragers anders zouden scoren; onze praktijkervaringen ondersteunen deze uitslag vaak.

Als Paulus voor Efeze ambtsdragers als 'aangrijpingspunt' kiest om gemeenteleden toe te rusten – en als de knelpunten die Verbree en Storm beschreven in de praktijk herkenbaar, is toenemende interne verdeeldheid en verlegenheid dan verwonderlijk? Met Storm wil ik 'back to the basics' als de remedie voorstellen.

Basics?

Wat zijn de basics? En gaat groei vanzelf, ook als ambtsdragers geweldig functioneren? Hebben wij uit onszelf zin in gemeenteopbouw? Als ik Efeze 4 als visie op gemeenteopbouw laat zien, kan ik dit niet los zien van Paulus' gebed uit hoofdstuk 3:

Daarom buig ik mijn knieën voor de Vader, die de vader is van elke gemeenschap in de hemelsferen en op aarde.

Wel signaleer ik dat veel ambtsdragers te veel in beslag worden genomen door vergaderwerk – en zo te weinig toekomen aan toerusten.

Moge hij vanuit zijn rijke luister uw innerlijke wezen kracht en sterkte schenken door zijn Geest, zodat door uw geloof Christus kan gaan wonen in uw hart, en u geworteld en gegrondvest blijft in de liefde.

Dan zult u met alle heiligen de lengte en breedte, de hoogte en de diepte kunnen begrijpen, ja de liefde van Christus kennen die alle kennis te boven gaat, opdat u zult volstromen met Gods volkomenheid.

Een vurig gebed om samen met anderen Christus liefde

te kennen die alle kennis te boven gaat, opdat we zullen volstromen met Gods volkomenheid. Zonder dat we op dit “brand”-punt van Zijn liefde komen, zal er geen groei zijn: stilstand – en dus achteruitgang, stagnatie: de ‘boel’ loopt vast.

Gemeenteopbouw in deze visie begint dus met hoe wij leven met onze Schepper en Verlosser. Hoe we met Hem wandelen, hoe we samen – in ons gezin en in onze gemeente – groeien in het kennen van Christus liefde voor jou, voor mij, voor ons! Groei in kennis van Christus liefde is de weg naar het doel ‘gemeenteopbouw’!

Knus?

Als ik hierover met mensen praat, onderschrijven ze dit. Het wordt ongemakkelijk als we verder gaan over onderlinge omgang; “Wordt het niet te ‘knus’?” – klinkt het dan al gauw. Alsof er een scheidslijn ligt tussen ‘zelf in Christus’ liefde leven’ en je ‘liefdevolle omgang met anderen’. De Here Jezus legt die scheiding niet: “Aan jullie liefde voor elkaar zal iedereen zien dat jullie Mijn leerlingen zijn”. Later schrijft Johannes: “Wat liefde is, hebben we geleerd van Hem die zijn leven voor ons gegeven heeft. Daarom horen ook wij ons leven te geven voor onze broeders en zusters”. Als jij en ik ons zorgen maken of

het niet te ‘knus’ wordt in de gemeente, is het eerder tijd voor zelfonderzoek dan voor het geven van ruimte aan onze weerstand over te ‘knus’.

Liefde als basis en dan verder?

Hoe verhoudt de visie die ik schetste zich tot modellen over gemeenteopbouw? Er zijn diverse modellen en ze onderscheiden verschillende aspecten van gemeente-zijn. Zo kunnen ze je helpen om je gemeente onder de loep te nemen en te kijken op welke onderdeel je zou kunnen werken aan groei of ontwikkeling. Ik typeer enkele modellen kort.

De Dienstgroepen van prof.dr. M. te Velde

Te Velde heeft de bijbelse grondbeginnselen voor een goed functionerende gemeente geschetst. Hiervan is vooral zijn ‘dienstgroepen-schema’ bekend geworden: Zes ‘taakgebieden’ van de gemeente: Verkondiging, levenswijding, onderricht, opzicht, samenleven en barmhartigheid. Deze vloeien voort uit gemeenschap met God en gemeenschap met elkaar.

De Herbergkerk.

Hendriks gebruikt ‘De Herberg’ als metafoor, als visie op de gemeente. Open, gastvrij, uitnodigend. Mensen kunnen er op verhaal komen en gesterkt hun weg vervolgen. Hendriks beschrijft deze gemeente als een gemeenschap waarin we omgang hebben met God – relatie naar boven gemeenschap hebben met elkaar – relatie naar binnen dienst betonen aan de samenleving – relatie naar buiten.

Door de gemeente te typeren in drie relaties, ontstaat de drieslag ‘boven-binnen-buiten’ om heel kort de kern van gemeente-zijn uit te drukken.

Hebben wij vit onszelf zin in gemeenteopbouw?

Christian Schwarz

Schwarz heeft een visie op gemeenteopbouw ontwikkeld, volgens principes die God zelf in de schepping heeft gelegd. Ook Schwarz onderscheidt kenmerken van gemeente-zijn: hij heeft er acht. Maar Schwarz doet iets dat anderen laten: hij voorziet elk kenmerk van een 'richting'. Zo gaat het niet om 'Erediensten', maar om 'Inspirerende Erediensten'. 'Leiding' alleen is onvoldoende: 'Toerustende leiding' is waar het om draait. Doordat elk kenmerk een richting heeft, kun je ze niet alleen goed gebruiken om te bepalen wat je wilt ontwikkelen binnen je gemeente, maar vooral ook hoe je binnen dit kenmerk zou kunnen groeien!

Als jij en ik ons zorgen maken of het niet te 'knus' wordt in de gemeente, is het eerder tijd voor zelfonderzoek dan voor het geven van ruimte aan onze weerstand over te 'knus'.

Doelgerichte gemeente

Juni 2003 verscheen: "Doelgerichte Gemeente" in het Nederlands. Auteur Rick Warren beschrijft waar zijn gemeente op gebaseerd is: op het Grote Gebod (Matt. 22: 37-40) en de Grote Opdracht (Matt. 28: 19-20), twee bijbelpassages die alles samenvatten, wat er in zijn gemeente gebeurt. Samen met andere vertaalde hij deze naar vijf doelstellingen:

1. Heb God lief met heel uw hart
2. Heb uw naaste lief als uzelf
3. Ga en maak discipelen
4. Doop hen
5. Leer hen Gods geboden te onderhouden

Omdat alles wat er in zijn gemeente gebeurt, gericht is op het bereiken van deze doelen, spreekt Warren van 'Doelgericht gemeente' waartoe alles en iedereen ingeschakeld wordt. Om vanuit liefde mensen tot Jezus Christus te brengen. In het ND ooit neerge-

zet als een hype – waartoe m.i. geen enkele reden is gezien de knelpunten in onze eigen kerken waar Storm en Verbree over schreven. Warren noteert helder de bijbelse basis van gemeente zijn en werkt dit uit tot een spiegel die pijnlijke resultaten kan opleveren als je er samen in zou kijken.

Afsluitend

Kortom, verschillende ideeën over gemeenteopbouw. Ze kunnen je helpen op weg te gaan in je gemeente. Welke voor jouw gemeente de meest bruikbare is, hangt af van je situatie: bel gerust om advies. Over het gebruik van een methode wil ik nog twee dingen zeggen:

doe een methode nooit af als een 'hype': gezien de knelpunten hebben we hiervoor geen enkele reden, ook al er gebeurt veel moois! Overschat de waarde van methoden ook niet: gemeenteopbouw gaat eerder over liefde dan over methoden. Ik wens je vooral Gods zegen bij je werk in jouw gemeente.

Hayo Wijma is als trainer/adviseur werkzaam bij Steunpunt Gemeenteopbouw. Dit artikel verscheen eerder in Wegwijs.

Bijbel op bezoek

Welke voedingsbodem ben jij?

Maurits Oldenhuis

Marcus 4, 1-20

Geloofsgroei. Je wilt het graag zien. Je probeert het te stimuleren als ambtsdrager of kerkelijk werker. Wat jou betreft honderdvoudig. Maar hoe ontstaat zulke groei?

Een honderdvoudige vrucht. Wie wil dat niet? Daar doe je het voor. Maar wie doet nou eigenlijk wat? In de gelijkenis die Jezus vertelt, is beslissend hoe de voedingsbodem erbij ligt. Jezus heeft geen oog voor de kwaliteit van het zaad of voor de techniek van de zaaier. De zaaier in de gelijkenis heeft zelfs een wonderlijke techniek. Hij lijkt nogal verwistend met zijn zaad om te gaan. Of er iets met het zaad gebeurt, wordt bepaald door de kwaliteit van de voedingsbodem. Die bepaalt de groei.

Rotsgrond

Kijk maar in de gelijkenis. Het zaad op de weg, op de rotsgrond en tussen de distels verstikt, verdroogt, haalt het niet. Waar sta jij? Jezus heeft het over oppervlakkigheid, over zorgen om het dagelijks bestaan, verleiding van de rijkdom en verlangens naar allerlei andere dingen. Herkenbaar, toch? Je bent vaak met zoveel dingen tegelijk bezig. En hoeveel mensen vandaag gaan alleen voor de kick van het moment, maar willen zich niet diepgaand laten veranderen. Groei ontstaat als Jezus' woorden kans krijgen jouw leven diepgaand te beïnvloeden en als jij die woorden in je opneemt, er open voor staat en er ontvankelijk voor bent.

Tot bloei komen

Geloofsgroei wil je bij iedereen wel zien.

Maar helaas, je ziet het niet bij iedereen. Wat je ook tegenkomt, is dat geloof betekenis verliest. 'Ik heb niks aan de kerk', 'preken doen mij niks', 'het geloof zegt me weinig'. Oké, als preken beter moeten, diensten aantrekkelijker en gesprekken dieper, doe er wat mee. Er is ongetwijfeld veel dat beter kan en beter moet. Maar dan nog: of er iets gebeurt, iets verandert, of er geloof groeit, dat ligt aan de voedingsbodem. Wat doe je nou zelf? Hoe open sta je nog? Waarin laat jij je zelf corrigeren? Groei ontstaat als Jezus' woorden kans krijgen om in jouw leven tot bloei te komen.

Spiegel

Wat kun je als ambtsdrager of kerkelijk werker met deze gelijkenis? Om te beginnen: gebruik 'm als een spiegel. Nodig mensen uit om te zeggen waar zij zelf staan in deze gelijkenis, hun eigen leven ernaast te leggen. Waar zitten jouw oppervlakkigheid, zorgen, verleidingen en verlangens? Hoe belemmeren ze bij jou dat Jezus' woorden tot bloei kunnen komen? En tenslotte: deze gelijkenis maakt duidelijk hoe ontzettend belangrijk het klimaat thuis is. Het huwelijk, het gezin. Krijgen Jezus' woorden daar de kans om te rijpen en levens te beïnvloeden? Je kunt van alles willen en doen als kerk, maar of geloof groeit en zich verdiept, staat en valt met de kwaliteit van de voedingsbodem. Huiswerk genoeg te doen dus...

Diaconaat

Ambtsdrager in de stijl van Gods Koninkrijk

Dirk-Albert Prins

Voorkom misbruik (in het ambt)

Heb je dat ook weleens? Je komt op bezoek bij een zuster in de gemeente en je voelt dat het klikt. Zonder dat je het eigenlijk wilt, fantaseer je al over hoe het zou zijn. Zij en jij, alle tijd voor elkaar... Misschien wel altijd samen, want het past zo goed. De werkelijkheid is nu even niet belangrijk. Of je zelf vrouw en kind hebt, en of het haar bevalt... Zonder dat je het zelf beseft, zeg je hele domme dingen. Een ambtsdrager is dus ook maar een mens.

Als ambtsdrager kom je in veel verschillende situaties, op veel verschillende momenten. Zonder het te beseffen sta je aan veel verleidingen bloot. Maar al te vaak worden we opgeschrikt door situaties waarin iemand deze niet kon weerstaan. Nog vaker horen we er niet van... Herken je dergelijke situaties? Hoe ga je hier mee om? Wapen je jezelf hiertegen? Bescherm je elkaar?

Fijngevoeligheid

Het is goed om bij deze moeilijke en ook persoonlijke materie stil te staan. Ieder slachtoffer of situatie is er één teveel. Om nog maar te zwijgen over de smet die hierdoor op Christus' Naam wordt geladen.

Allereerst is het belangrijk om te beseffen wat het is om ambtsdrager te zijn. Als ambtsdrager

ben je een ambassadeur van de kerk en van God. Je bent niet voor jezelf actief, maar voor God. Je komt niet voor jezelf op bezoek,

maar namens Christus. Dit stelt eisen aan je gedrag. Wanneer je van nature amicaal bent ingesteld, is het maar de vraag of je in je ambt ook uitbundig moet doen. Wanneer je een zuster goed kent, geef je bij een ambtelijke begroeting dan een zoen?

Geef je een zoen?

Bij het ambt past een bepaalde stijl, de stijl van het Koninkrijk.

Hoe dit precies vorm krijgt, is natuurlijk moeilijk vast te leggen. Het vraagt enige fijngevoeligheid, en dan nog zullen er verschillen blijven bestaan. Wat zegt dit bijvoorbeeld over je kleding? Uitdagende shirts of korte broek passen niet bepaald bij een ambtelijk gesprek. Maar waar een duidelijke grens ligt is moeilijk aan te geven.

Voor iedereen is echter duidelijk dat het ambt niet bedoeld is om valse (relationele) verwachtingen te wekken, om misbruik te maken van de positie, om anderen seksueel te intimideren, om je uit te leveren aan de zonde. Dit vraagt om voorzichtigheid.

Fysiek contact is overbodig in het ambt.

Wees voorbereid

Het kan daarom verstandig zijn om nooit alleen op bezoek te gaan bij gemeenteleden. Op die manier kan er nooit onterecht tegen je getuigd worden en ben je altijd gedekt. Helaas wordt hiermee het werk in de kerk een stuk minder werkbaar. Een gesprek met een alleengaande waarbij twee ambtsdragers aanwezig zijn, kan makkelijk het gevoel van 'overtal' oproepen, of de sfeer van een verhoor. Of dit bevorderlijk is voor het gesprek is zeer de vraag. Of je zou maar dominee zijn en nooit een één op één gesprek kunnen voeren. Ook als ambtsdrager ontkom je niet aan dergelijke situaties. In plaats van risico's te mijden is het misschien beter je er goed op voor te bereiden en verstandig mee om te gaan.

Vragen stellen kan ellende voorkomen.

Fysiek contact?

Een bezoek van een ambtsdrager brengt van nature al een bijzondere lading met zich mee. De woorden die gesproken worden krijgen extra lading. Dit is niet negatief, maar wel goed om te beseffen. Ook woorden van troost of een stilte kunnen heel veelzeggend zijn. Een arm om de schouder biedt lang niet altijd meerwaarde. Probeer dus zoveel mogelijk met woorden te uiten wat je mee wil geven. Als je al denkt dat fysiek contact meerwaarde heeft, beperk je dan tot de hand of onderarm en vraag of het gewenst is.

Vooraf het zeggen wat je doet kan heel belangrijk zijn. Lang niet altijd is voor de ander helder wat je gaat doen, wanneer je bijvoorbeeld opstaat om een foto of schilderij te bekijken, of naar het toilet wil gaan. Iemand die negatieve ervaringen heeft op dit gebied kan door kleine dingen al verkeerde associaties krijgen of je gedrag verkeerd uitleggen.

Ook je positie in de ruimte kan een grote rol spelen: hang je samen op de bank of zit je tegenover elkaar met een tafel er tussen maakt een groot verschil. Biedt in ieder geval de gesprekspartner de ruimte om aan te geven met wie en waar het gesprek kan plaatsvinden. Dring jezelf niet op, want het doel is niet dat jij de bezoeken aflegt, maar dat de gemeenteleden de zorg krijgen die ze nodig hebben.

Stel vragen

Het is belangrijk om elkaar als ambtsdragers ook op deze onderwerpen te bevragen. Het aansnijden van dit onderwerp is niet altijd makkelijk, maar kan nog meer ellende voorkomen. Beter halwege weer terug naar huis, dan helemaal verdwaalt. Ieder mens en dus ook iedere man is verschillend. Ook kan het per periode in je leven verschillen hoe sterk je in je schoenen staat. De één vraagt zich af waar dit onderwerp over gaat (en kent het alleen uit de krant), de ander ervaart het als een jarenlange worsteling. Het is goed om te weten dat je hierin niet alleen staat, je mag elkaar hierin tot steun zijn en bovenal God hierbij vragen om kracht. Ook in dit opzicht is een christelijke voorbereiding op een huisbezoek onmisbaar. Van daaruit kun je met een gerust en zuiver hart je ambtswerk in wijsheid verrichten.

Op de website van Diaconaal Steunpunt is een uitgebreider artikel hierover te vinden. Dit is ontwikkeld met medewerking van Corrie Blijdorp van De Driehoek/Meldpunt Seksueel Misbruik.

Website en adresgegevens van Diaconaal Steunpunt vindt u op blz. 81.

Diaconaal Steunpunt

Mededelingen

Dirk-Albert Prins

Nog een laatste inspanning en dan is het zomer. Het kerkelijk seizoen lijkt weer even voorbij. Activiteiten liggen stil. Geen vergadering, geen bijbelkring. Waarom dan toch kerkdiensten worden gehouden is een raadsel. Of zou het zo zijn dat God zelf niet met vakantie gaat? Waarom gaat de kerkelijke stekker er dan wel uit?

Omzien in zomer

De arme voelt juist in de zomer wat het is om minder te kunnen besteden. Voor de eenzame vallen zekerheden weg. Ik zou zeggen: in de zomer heb je tijd om ongestoord te kunnen omzien. Omzien naar allen die hulp kunnen gebruiken. Ook de gemeente die echt niet gelijktijdig voltallig naar het buitenland afreist, kan nu de prioriteiten laten zien; een gezamenlijke picknick, BBQ, klaverjas, fietstocht en een goed gesprek. Een kerkbladkopij hierover is te downloaden van de website.

Gaat de stekker ook uit je christen-zijn deze zomer?

was? Grote kans dat de oorzaak van te lage productiviteit lag aan het ontbreken van een goede planning. Plan dus nu vast de bijeenkomsten van de classis in. Schrijf je ook in voor de bijeenkomsten van DS en denk vast na over je huisbezoekrooster. Zo verlies je komend seizoen weinig tijd en kun je frustraties besparen.

Website

Neem op een regenachtige dag eens de tijd om de website te bestuderen. Herbeleef de CDC. Ontdek welke onderwerpen je nog niet had gezien of zoek gericht op diaconale projecten. Uiteraard kun je het project van jullie diaconie ook aanleveren.

Noodhulp in Afrika

In een periode dat we ruimschoots stil kunnen staan bij onze welvaart is er ook een andere wekelijkheid. Onder andere in Afrika. Oost Afrika is opnieuw in grote problemen door de droogte. Ze hebben onze steun nodig. Misschien wordt onze zomer ook wel droog en ondervinden we daar hinder van. Misschien helpt dat ons om voor een klein deel te beseffen hoe zwaar het is in Oost-Afrika. Is er in uw gemeente al aandacht besteed aan dit probleem? Een bijzondere collecte? Kijk op de website voor meer informatie (o.a. nieuwsbericht 10-april).

Oriëntatie in het diaconaat

Om aan deze periode een stimulerende start te geven zijn er verspreid over het land bijeenkomsten 'Oriëntatie in het Diaconaat'. Voor de ervaren diaken mogelijkheid om de batterij op te laden. Voor de verse 'dienaar' een frisse kennismaking. Schrijf je dus in voor: 15-juni (Ridderkerk), 20-juni (Hilversum), 27-juni (Ommen) of 29-juni (Groningen). De wedstrijden van Nederland vallen op andere data, dus alle reden om aanwezig te zijn. Schrijf je met elkaar in via de website.

Classisbijeenkomsten

Zelfs de staart van dit seizoen worden nog classisbijeenkomsten gehouden. Een goed moment om vast vooruit te kijken. Heb je afgelopen seizoen kunnen doen wat je van plan

Column Slijtage

Het zijn weer allemaal jongemannen en nieuwkomers, die we dit jaar op het tal hebben gezet. Daar kan natuurlijk boze opzet achter gezocht worden: dat we een regime-change willen forceren en daarom een bataljon nieuwlichters aanrukken. Maar goedbeschouwd zijn het echt geen van allen revolutionairen. Je kunt wel van ze zeggen dat ze – zij het met de nodige schroom - 'naar het ambt staan'. Hoe zeer ze er ook tegen opzien, ze zijn bereid om verantwoordelijkheid te dragen. En volgens Paulus is daar niks mis mee: 'ze begeren een voortreffelijke taak', houdt hij Timotheüs (ook al zo'n broekie) voor.

De begeerte tot deze voortreffelijke taak slijt kennelijk sneller dan veel andere begeerten. Zorgelijk is dat: dat alleen een nieuwe generatie nog in aanmerking komt of wil komen om tot diaken of ouderling te worden verkozen. Het lijkt wel of al die kerels boven de veertig jaar, vooral als ze al lange tijd lid zijn van onze gemeente, het niet meer zien zitten om de roeping tot één van de ambten zelfs maar in overweging te nemen. Ze kennen de gemeente te goed en bedanken daarom voor de eer om aan deze kudde lastpakken leiding te geven. Of de gemeente kent hén te goed, en daarom is er geen vertrouwen meer om ze in de kerkenraad te zetten.

Ervaring, wederzijds, is zelden een pré: dat wordt in tal van varianten zichtbaar. Er zijn broeders die in hun leven al zoveel onverstandige dingen hebben gezegd, zovelen hebben gekwetst, dat het niet wijs is om ze nog als herders de gemeente in te sturen. Anderen zijn juist zelf murw geslagen en verwond door wat ze vanuit de gemeente over zich heen kregen in een vorige ambtsperiode. Er zijn er die verstrikt zijn geraakt in vetes, of die openbaar en onvergetelijk gezondigd hebben. En dan is er nog de veteranenklasse: de oud-ambtsdragers die zo overtuigd zijn van hun eigen inzicht en ervaring, dat ze het niet zien zitten om met de nieuwe lichting samen te werken. Zoals zij het vroeger deden kan het niet meer, maar zoals die jongelui het tegenwoordig doen – dat willen ze niet meemaken.

Dominees zouden niet langer dan zeven jaar in één gemeente moeten staan, betoogde een PKN-predikant onlangs. Mijn eerste gedachte was: veel ouderlingen en diakenen zijn na zeven jaar ook wel zo'n beetje aan hun eind. En m'n tweede gedachte: eigenlijk zou een gemeente in z'n geheel om de zeven jaar ververst moeten worden. Want ik word soms gek van al die verhalen over wat broeder X dertig jaar geleden in een boze bui tegen broeder Y zou hebben gesnauwd. Als we alleen elkaars zwakke en dwaze momenten onthouden, is de uiterste houdbaarheidsdatum van een geloofsgemeenschap snel verstreken.

'Laten zij het met vreugde kunnen doen en niet al zuchtende, want dat zou u geen nut doen', werd aan de Hebreeëen geschreven. Ik zie het als een wonder van de Geest dat er elk jaar weer jonge mannen zijn die zonder zuchten en met vreugde iets nuttigs willen doen voor de kerk. Volhouden, jongens!

Pieters

